

ZEYNEP CEMALİ ÖYKÜ YARIŞMASI

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER 2020

Zeynep Cemali Öykü Yarışması **5**

Sunuş Dr. Müren Beykan **7**

2020 Ödüllü Öyküler

Sen (!) Arden Zeyfiyan **14**

Ayakkabısızlar Berrin Kara **19**

Uçurtma Güneş Altunel **27**

91. Gün İpek Naz Çil **34**

2020 Dikkati Çeken Öyküler

Özgürlüğün Serin Sularında Begüm Koç **42**

Başlangıç Beste Balcı **47**

Özgürlüğe Takılan Kanatlar Buse Naz Obi **53**

Gri Kuş Melek Rania Ercan **56**

İki Işık Arası Oyun Öykü Karapıçak **60**

Sözcüklerin Peşinde Parla Şenel **65**

Pranga Selin Gümüşlüoğlu **72**

Zeynep Cemali Öykü Yarışması

Günüşiği Kitaplığı'nın 2011'den beri her yıl düzenlediği Zeynep Cemali Öykü Yarışması, 10. yılını tamamladı. Çocuk edebiyatımıza birbirinden değerli 8 kitap armağan eden ve veriminin doruğundayken, 2009'da aramızdan ayrılan öykücü Zeynep Cemali'nin anısını yaşatmayı amaçlayan yarışma, ilköğrençliğe adım atan çocukları edebiyata yakınlaştırıyor, geleceğin yazarlarının yetişmesine öncülük ediyor.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından da duyurulan Zeynep Cemali Öykü Yarışması'na, Türkiye genelinde 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri katılıyor. Edebiyatımızın önemli isimlerinden oluşan seçici kurul her yıl değişiyor. Yarışmanın teması, Zeynep Cemali'nin artık birer klasik sayılan roman ve öykü kitaplarından o yıl için seçilen bir cümleye dayanıyor.

Yarışmanın 2020 teması "çocuklukta özgürlük" için öykülere kılavuzluk edecek cümle, Cemali'nin *Patenli Kız* adlı romanından: "Tekerleklerin üstünde yelle yarışıyordu."

Gençler, öykülerini önceki yıllarda kardeşlik, hoşgörü, arkadaşlık, umut, cesaret, adalet, dayanışma, kararlılık ve yalan temalarında yazmıştı. ■

En büyük özgürlük, eğitimde fırsat eşitliği diyor genç öykücüler...

Dr. Müren Beykan

Türkçe'yi en güzel yazmak, düşüncelerini onunla en güzel ifade etmek kadar, geleceğin öykücülerini de keşfetme heyecanı aşıl原因an Zeynep Cemali Öykü Yarışması, 2020'nin tarihte bu boyutta benzeri yaşanmamış zorlu pandemi günlerinde 10. kez sonlandı. 350'den fazla genç, öyküleriyle bize, sevgili Zeynep Cemali'yi yine ve yine anma fırsatı sundu. Hem gençlerimizi, hem öğretmenlerini ve ebeveynlerini, hem de seçici kurulumuzu canı gönülden kutluyoruz. Böyle bir yılı, edebiyat sevgisiyle kucaklamaları, pandeminin yalnızlaştırıcı etkisini hafifletti, bir coşku yarattı ki, değerinin hepimiz farkındayız.

Geçtiğimiz 10 yıl içinde, yurdun her köşesinden 4 bin beş yüze yakın öğrenci, Zeynep Cemali Öykü Yarışması için öykü yazdı. 32 genç öykücü ödüllendirildi. 54 öğrencinin öyküsü de yayımlanmaya değer bulundu. Önemli rakamlar bunlar. Gelecekte edebiyatımız için ayrıca önemli. Çünkü bu gençlerin bazısının yazdıklarını gelecekte okuyacağımızı düşünmek hayal olmasa gerek. Sadece ödüllüleri değil, adı katılımcı arşivinde yer alanların hepsini birden kastediyoruz. Öyküleri ve romanlarıyla sevilen Zeynep Cemali'nin, anısıyla da gençlere hâlâ edebiyat sevdası aşıladığını izlemek mutluluk veriyor...

Yarışmamızın bu yılki teması “çocuklukta özgürlük”tü. Pandeminin yaşanacağını bilmeden seçilmiş bir tema! Ülkenin çeşitli köşelerinden 350'den fazla genç arasında, “özgürlük”ü bir öykü kurgu-

su içinde en iyi anlatmayı başaran öğrencileri, Osman Şahin, Ahmet Buke, Görkem Yeltan, Gülsevin Kıral ve Müren Beykan'dan oluşan seçici kurul belirledi. Bu zorlu yıla özel, her zamankinden farklı olarak dört gencimizin öyküsü eşit ödüllendirilmeye hak kazandı.

İstanbul Özel Yeşilköy Ermeni Ortaokulu'ndan, geçen yıl 8. sınıf öğrencisi olan Arden Zeyfiyan; TED Şanlıurfa Koleji'nden, geçen yıl 8. sınıf öğrencisi olan Berrin Kara; ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu'ndan, geçen yıl 7. sınıf öğrencisi olan Güneş Altunel ve Aydın, Efeler, Mustafa Kiriş Ortaokulu'dan, geçen yıl 6. sınıf öğrencisi olan İpek Naz Çil... Öyküleriyle öne çıkan bu gençlerimizi canı gönülden kutluyoruz.

Her yıl olduğu gibi, seçici kurul üyelerinin dikkatini çeken yedi öykü de, bu kitapçığın "Dikkati Çeken Öyküler" bölümünde yer almaya değer bulundu. Ankara, Mersin ve Ordu'dan öykü gönderen bu başarılı gençlerimizi de kutluyoruz.

Yarışmaya bu yıl, devlet okullarından katılım (128), özel okulların yarısına yetişmişti, böyle özel bir yıl için sevindirdi. Delikanlılar belki de pandeminin zorlayıcılığından dolayı, öykü yazmada gönülsüz kalmışlar. Yazanların çoğunun da devlet okullarından olması, bu yılın bir özelliği. 288 öykü, kız öğrencilerin elinden çıkmıştı. Her yıl, yarışmaya ilgisi en yüksek olan 7. sınıfları bu kez 6. sınıflar geçti (162 öykü). Daha önce yarışmaya katılmış 16 öğrenci bu kez "özgürlük" konusunda da öykü yazmıştı. Yılın en çok öykü yollayan illeri de İstanbul (102), Ankara (56) ve İzmir'in (47) yanı sıra, Aydın, Bursa, Mersin ve Hatay oldu.

"Akşam okul zili çalıyor. 15 dakika içinde evde olmalısın. Eve gidip yemek yiyeceksin, ondan sonra kitabını okuyup yatmak zorundasın. Gece 22.00'den önce yatakta olacaksın.

Sabab, alarmın zili çalıyor.

Sabab, alarmın zili..."

İstanbul'da, artık lise öğrencisi olan Arden Zeyfiyan, ödül kazanan öyküsünde, hayatın çarklarında nasıl sıkıştırıldığımızı adeta Charlie Chaplin'in "Modern Zamanlar" filmini hatırlatan bir öykü-

çikle duyumsatıyor. Okulda başlayan tempo, yaşlılığa kadar eksilmeden sürüyor. Arden, bu genç yaşında, gündelik rutinin özgürlüğü nasıl kısıtladığını çok iyi gözlemlemiştir.

"Yolun devamında konuşmadılar, konuşacak bir şeyleri yoktu, batı bu kadar konuşmaları bile bakları olan bir şey değildi. Ayakkabısızlar'ın konuşma, fikirlerini paylaşma, düşünme bakları yoktu. Ayakkabısızlar'ın bak sahibi olma bakları yoktu. Bu, uzun zamandır süregelen bir şeydi ve değişemeyeceği de apaçık ortadaydı..."

Şanlıurfa'dan Ankara'ya taşınan ve artık liseye başlayan Berrin Kara, İsviçre tarihinin karanlık yüzünü öyküleştirmiş. Toplumlar, kölelik döneminden bu yana çok aşama kaydetmiş görünse de, günümüzde bambaşka coğrafyalarda hâlâ, özgürlüğü tamamen elinden alınmış köleler çalıştırıldığını hatırlatıyor Berrin bize. Çok da iyi ediyor.

"Bir gün, beklenen rüzgâr çıkageldi. Uçurtmam diğer çocukların kıskanç bakışları arasında göğe yükseldi. Kalbim de onunla birlikte havalanmıştı. Rüzgâr giderek kuvvetlendi. Ne yapacağımı bilmiyordum. Bu yüzden onu aşağı indirmeye karar verdim. Ama tam o sırada, annemin, kazağından sökerek yaptığı ip sağlam olmadığı için kopuverdi..."

Mersin'den Güneş Altunel'in güçlü bir gözlemciliğe dayalı öyküsü, ince ayrıntılarla kurgulanmış. Güneş, hayallerimizde hep özgürlük simgesi olagelen uçurtmayı yoksul bir çocuğun sevdası olarak resmetmiş. Okuruna da bu özgürlük sevincini geçirmeyi çok iyi başarıyor.

"O âna kadar duyduğum en güzel masaldı. Benim gibi yürüyemeyen bir kızın başından geçenleri anlatıyordu. Bu küçük kız, tekerlekli sandalyesinde oturuyor, uzak diyarları görmek için hayaller kuruyordu. Bir gece tüm kalbiyle, bütün dünyayı gezebilmeyi diletti ve o anda penceresine konan bir kelebek, dileğinin kabul olduğunu söyledi..."

Aydın'dan İpek Naz Çil, yaşamanın değerini, komada yatan bir çocuğun öyküsüyle yansıtıyor okura. Hastane yatağına hapsolmuş bir insanın özgürleşebilmesinin tek yolu, masalsi bir mucizeye bağlı. Sadece sağlığımızın, sevdiğimizimizin sağlığının bizi mutlu etmeye yeteceğini deneyimlediğimiz bu özel yılda, İpek Naz'ın öyküsü hepimizi etkileyecek nitelikte.

Gençler 2020 öykülerinde, pandeminin kısıtladığı özgürlüklerin yanı sıra çeşit çeşit özgürlüğü de konu etmişler. Bunların en başında, "çocukluğu yaşama özgürlüğüne özlem" geliyor. Pek çok öyküde çocuk kahramanlar, özgürce evden çıkıp oynayamamaktan, arkadaşlarıyla özgürce vakit geçirememekten çokça yakınıyor. Sebep, pandemiden ziyade, aile baskısı, okul kuralları... Bazı öykülerde bu konu, çocuğa neredeyse kaldıramayacağı kadar aşırı sorumluluk yükleyerek onun özgürlüğünü kısıtlama, hatta özgürlüğünü yok etme anlamında ele alınmış. Hele o sınavlar, ödevler yok mu! Gençler yakınmış durmuş...

Sorumlulukların bunaltmasına, onlarca öyküde anne babanın meslek seçme baskısı da eklenmiş. Çocuğun erken yaşlarda mesleğini seçebilmesi neredeyse hayalken, aileler çocuklarını, kendi yargılarına, hayallerine bağlı seçimlerle en iyisine yönlendirdiklerini düşünüp, çocuklarının kendini keşfetme özgürlüğünü fena halde engelleyebilirler. Genç öykücülerin kalemine de işte böyle yakanırlar...

Elbette, sağlığın değeri üzerine de düşünmüş gençler. Onlarca sı yürüyememenin, özgürce koşamamanın hüznünü duymuş, tekerlekli sandalyeye mahkûm kahramanlar yaratmış. Uçurtma ve kuşlar hep birer özgürlük simgesi olarak 40'a yakın öyküde yer almış. Sallıncakla özgürlüğe uçan olmamış, ama bisiklet, kayak ve patenin çocuk özgürlüğüyle en çok özdeşleştirilen araçlar oldukları kesin. 20'den fazla öykü, bunlardan birine sahip olabilme tutkusunu üzerine kurulu.

Pandeminin yarattığı özgürlük kaybından en çok çocuklar etkilendi. Bunu en iyi vurgulayan öyküler, okula gitmenin, eğitim gör-

menin ne büyük özgürlük olduğu üzerine kurgulanmış, adeta güncel birer fotoğraf çekmiş.

Yoksul çocukların kötü koşullarda çalıştırılması, eğitim hakkından mahrum bırakılması da çeşitli öykülerde, genç yazarları isyan ettirmiş. Okuma özgürlüğünden, eğitimde fırsat eşitliğinin özgürlük demek olduğundan, eğitimde cinsiyet eşitsizliğinin kabul edilemezliğinden söz etmişler. Kızların çocukken evlendirilmesi, eğitim hakkından yararlanamaması en az 8 öyküde adeta lanetlenmiş. Aydın'dan, 7. sınıf öğrencisi Zeynep Sessizoğlu, "Hayatın adil başlamadığı şartlarda, çocukluğun ve özgürlüğün sadece yazılışı ve okunuşu biliniyor," demiş. Gençlerin duyarlığına hayran olmamak elde değil.

Ekran bağımlılığının hayalleri kısıtladığı, oysa hayal kurabilmenin, istediğin kitabı okuyabilmenin özgürleştiriciliğini vurgulayan öyküler yazılmış.

Kentlerin, özellikle çocukların yaşamını sınırlandıran koşullarına karşın, köylerin özgür ortamına özlem duyanların yanı sıra, büyük kentlerde çocukların kaçırılıp çalıştırıldığı korkusunu dillendirenler de olmuş.

Yoksulluğun acılarını ve yoksulluğun, özgürlüğü nasıl da yok ettiğini anlatan öyküler de okuduk; tersine, varsıl çevrelerde yoksulluk çeken çocukların gerçek anlamda özgür olmadıklarını anlatan öyküler de. Her iki grupta da şaşırtıcı çoğunlukta öyküde, yarışmalara katılmak kurtarıcı görülmüş. Bir yarışmada birincilik kazanmanın kurtuluş olacağına işaret etmiş, gerçekdışı çözümlere tutunmuş gençler.

Elbette, kimilerinin kalemine de, en büyük "özgürlük yok edici" olarak, savaş ve hapisane takılmış. Savaşın –özellikle Suriye'deki savaşın– çocukların yaşamını nasıl darmadağın ettiği, dramatik anlatımlarla öyküleştirelmiş. Öte yandan, hapse düşmüş anneleriyle birlikte yaşamak zorunda kalan çocuklara tercüman olan 3 genç öykücü, onların parmaklıklardan kurtulma özlemini yüreğinde duymuş.

Çeşitli darboğazlarda sıkışmış kahramanının ölümünü, hatta intiharını, kahredici yaşamdan kurtulma, bir tür özgürleşme olarak dü-

şünen 5 genç de dikkat çekti. Çözümü, çaresiz bir yok oluşta bulmak, belki yaşlarının gereği...

Yalnızca 4 öyküde, hayvanların özgürlüğünün kısıtlanmasına karşı çıkmış, onların korkularını dillendirmiş genç yazarlar. Muhabbetkuşunu, leyleği, köpeği konuşurmuşlar.

Bu yılın öyküleri arasında 18'i yabancı ülkede geçiyor, bunların 7'si tarihsel türde. Gençler çoğunlukla gerçekçi öyküleri yeğliyor; bu yıl da öyle oldu. Ancak, 12 fantastik öykü ulaştı yarışmaya, oysa gençlerin bu türde okumayı çok sevdiğini biliyoruz.

Kitapların büyüsü erken yaşlarda sarmalıyor bizi, zorunluluklarla gölgelense de, kitap okumanın sağaltıcı etkisi yadsınamaz. Yine Aydın'dan bir 6. sınıf öğrencisi Zehra Çevik kahramanına, "Sıkı giyin, sarılacak kimsen yok," dedirtmiş öyküsünde. Dilerim, bu yaşta hiçbir genç bunca yoksunluk duymasın, sarılacak dostlar, kitaplar bulsun, edebiyat yoldaşı olsun, kendi gücünü keşfetsin. Bizlere özgürlüğün değerini yeniden yeniden düşündüren bütün katılımcılarımıza ve öğretmenlerine emekleri için, tükenmeyen edebiyat sevdaları için hayranlıkla teşekkür ederiz. Hepsine, bu özel yılın da anısı olarak dijital sertifikaları yollandı.

Öyküleriyle de, romanlarıyla da edebiyatımızda iz bırakan sevgili Zeynep Cemali'yi, Günışığı Kitaplığı'nın 25. yılını kutlayacağımız 2021'de, *Gül Sokağı'nın Dikenleri* adlı romanından hareketle, "doğa sevgisi" konusundaki öykülerle anacağız. Seçici kurulunda Berna Durmaz, Hakan Bıçakçı, Mine Soysal, Yekta Kopan ve Müren Beykan'ın görev alacağı yeni yarışmada, güzel gezegenimizin doğasına neler yaptık, canlılara karşı hoyratlığımızı nasıl onaracağız, gençler kim bilir neleri, nasıl öyküleştirecekler! Okumak için sabırsızız. ■

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

2020 teması

Çocuklukta ÖZGÜRLÜK

*"Tekerleklerin üstünde
yelle yarışıyordu."*

Zeynep Cemali'nin *Patenli Kız*
kitabından tema cümlesi.

SEÇİCİ KURUL

Osman Şahin

Ahmet Büke

Görkem Yeltan

Gülsevin Kırıl

Dr. Müren Beykan

Öyküsünü gerçekçi bir temele oturttuğu ve gündeliğin sıkışmışlığını yaratıcı bir kurguyla yansıttığı için...

Arden Zeyfiyan

8. sınıf öğrencisi
İstanbul, Özel Yeşilköy
Ermeni Ortaokulu

“Özgürlük konusunda bir hikâye yazarken, bunun özgün olması gerektiğini düşündüm. Bu yüzden, tam istediğim hikâyeyi yazmak zor oldu. Karakterimin içsesinin günlük hayatta yaşadığımız olaylarla tam bağlılık içinde olmasına dikkat ettim. Hikâyede geçen alarmı, neredeyse her günün birbirinin aynısı olduğunu, sadece büyüdüğümüzde farklı mekânlarda yine benzer şeyler yaşadığımızı gösteren bir nesne olarak düşündürmeye çalıştım. Bu alarm ve içses, karakterimiz özgürleşince bir daha duyulmamak üzere ortadan kayboldu. Siz de bu iki sesi tamamen susturamasanız da, hafifletmeye çalışın. Sizi tesiri altına almasına izin vermeyin.

Bu öyküyü yazmam için teşvik eden, başta Türkçe öğretmenim Selin Baler olmak üzere, tüm öğretmenlerime ve aileme çok teşekkür ederim.”

SEN (!)

“Sabah, alarmının zili çalıyor. Unutma, 5 dakika erteleme yok! Hemen tuvalete, elini yüzünü yıkayıp kahvaltıya gel! Hızlı ol! Koyulan yemekleri yiyeceksin, başka bir seçeneğin yok. Afiyet olsun. Şimdi dişini fırçalamaya koş koş koş! 2 dakika süren var. Hadi başla! Şimdi üstünü giy! Herkesin okulda giymek zorunda olduğu tektip kıyafetlerden giyeceksin. Hızlı ol! Eğer giydiysen, saçını tarama vakti. Hey, ne yapıyorsun? Lüle lüle olmaz, topuz yapacaksın. Sakın saçına dokunayım deme!

Hazırsan, şimdi okula gideceksin. Şu ayakkabılardan herhangi birini seçmene izin veriyorum. Sonuçta, özgür bir çocuksun (!). Tamam, şimdi çık ve 9.30’da okulda ol.

Yolda yeşil ışıkta karşıya geçeceksin. Biriyle karşılaşırsan sakın konuşma! Bak, şurada kaldırım var, oradan yürü. Hızlı ol, geç kalacaksın! Yahu koşma, araba çarpacak!

Sonunda okula geldin. Şimdi, görevliye selam vererek içeri girmek zorundasın. Bahçede koşturmak, kavgaya etmek yok! İçeri gir, öğretmen geliyor.

Küpen aşağı sarkıyor, çıkar onu. Oğlum, bu saç nedir? Kes-

tir şunu! O kapüşonunu çıkar be çocuğum! Bu ne disiplinsizliktir, arkadaş? Bizim zamanımızda öyle miydi? Alırdı hoca cetveli, elimizi mum yaptırır, vururdu acımasızca. Hey gidi günler!

Neyse, öhöm, açın kitapları, sayfa 120. Birinci metni okuyun. Şimdi, altındaki etkinlikleri yapın. Cevaplar kısa olmayacak! Uzun cevaplar istiyorum. Bitirdiyseniz, başlıyorum. Bitirmeyen var mı? Ne kadar yavaşsınız be kardeşim! Ohooooo! Neyse kızım sen başla etkinlikleri cevaplamaya. Kitabı bitirdiğimiz göre, yenisini alma vakti geldi de çattı. Kitabı almak zorunda değilsiniz, sonuçta özgür çocuklarsınız (!), ama ben dersi bu kitaptan işleyeceğim.

Teneffüs zamanı geldi, çıkabilirsiniz. Sonraki ders, hayatınızı belirleyecek bir sınav yapacağız. Öyle bir sınav olacak ki, sınavdaki 90 soruyu değişik bir kâğıda kodlayacaksınız. Matematik yapamayan, zeki sayılmayacak. Girmek zorunda değilsiniz, sonuçta özgürsünüz (!), ama ailenizin buna ne diyeceği muamma. Bundan sonra hayatınızı hep 100 dakikada belirleyen sınavlara gireceksiniz.

Akşam okul zili çalıyor. 15 dakika içinde evde olmalısın. Eve gidip yemek yiyeceksin, ondan sonra kitabını okuyup yatmak zorundasın. Gece 22.00'den önce yatakta olacaksın.

Sabah, alarmın zili çalıyor.

Sabah, alarmın zili...

Sabah, alarm...

Sabah...

Sabah...

Sabah...

Sabah, alarmının zili çalıyor. Unutma, 5 dakika erteleme yok! Yemeğini hazırla, evde kimse yok. Hızlı ol, işe gitmelisin. İş kendi kendine yürümüyor! İzin alamazsın. Yaşamak istiyorsan, o işe gideceksin. Kartını almayı unutma! Yemeği yolda yersin, hadi, çık dışarı! Kartını unutmamamı söylemişim, hatırladın

mi? Kartını şu yere okutmazsan, trene geçiş yok. Hah şöyle, geç şimdi! İnenlere öncelik ver bakalım.

"Bir sonraki istasyon Ayrılık Çeşmesi. Bu istasyonda..." Trende yüksek sesle müzik mi dinlemeye çalışıyorsun? Şaka yapıyor olmalısın. Yasak, yasak! Durak isimlerini söyleyen kadını dinlemek zorundasın. *"Şu anki istasyon Ayrılık Çeşmesi, bu istasyonda..."* Ve çıktık trenden. Hadi, işyerine koş!

Şimdi işe geldiğini kanıtlamak için şu deftere imza atmak zorundasın. Şimdi yukarı çıkabiliriz. Aaa, unuttuğum bir şey var! Geç kaldın. Şimdi bir saat boyunca patronuna neden geç kaldığını anlatmak zorundasın.

Sonunda çıktın o odadan. Hadi, işbaşına! O dosyaları kim düzenleyecek? İş arkadaşlarıyla sohbet etmen verimi düşürür, konuşmana izin yok. Birisi aradığı zaman, "Kanarya Holding, buyurun," demek zorundasın. Kahveni sonra alırsın, hadi işbaşına...

Öğle molası geldi. İstedğin yemeği söyleyebilirsin, sonuçta özgür (!) bir bireysin. Ama hızlı yemelisin, mola sadece yarım saat...

Şimdi, tekrar işinin başına geç. Maalesef patronun akrabası tatile çıktığı için, bütün işler senin üstüne kaldı. Bunları bir ayda bitirmek, deveyi iğne deliğinden geçirmekten daha zor. Başla hadiiii!

İşinin bir kısmını bitirdin. Hadi, eve dön, yemeğini ye. İşlerini de bitir. Çocukken ne kadar özgürdün, değil mi? Kimse sana emir vermiyor, istediğin kadar oynayabiliyordun, okulda serbesttin (!)... Neyse bunları sonra düşünürsün, şimdi yat. Yarın zorlu bir gün olacak.

Sabah, alarmın zili çalıyor.

Sabah, alarmın zili...

Sabah, alarmın...

Sabah...

Sabah...

Sabah, alarmanın zili çalıyor. Telefona bak, seni patron arıyor. Tüh, altmış beş yaşındasın ve artık emekli oldun. Alarmanın kapatmanın vakti geldi işte. Bir balıkçı kasabasına yerleş. Bundan sonra kimse sana bir şey diyemez. Yıllarca kafanın içinde dolaşan ben bile...

Artık “özgürsün!” ■

*Araştırmacılıkla
beslenen kurgusunu,
inandırıcı
bir anlatımla
bütünleştirdiği için...*

Berrin Kara

8. sınıf öğrencisi
TED Şanlıurfa Koleji

“Çocukların daima etraflarındaki yetişkinlerin boyunduruğu altında yaşamak zorunda bırakıldığına inanan biri olarak, ‘çocuklukta özgürlük’ hakkında yazacak pek çok şey vardı benim için. Hepimizin şu ya da bu şekilde özgürlükten alıkonulduğu düşünülürse; 20. yüzyılın ortasında, herkesin insan haklarının iyi bir noktaya geldiğini düşündüğü bir dönemde, çocukların böylesine insancıl olmayan bir biçimde yaşamak zorunda kaldıkları hayattan da koparılmasının, yazılmaya değer olduğunu düşündüm.

Yazı yazmam konusunda ilk ciddi adımlarımı atmama yardım eden Sibel Ersoy Arslan öğretmenime, bu hikâyeyi düzenlememe ve göndermeme vesile olan Hayriye Yılmaz Tuta öğretmenime, tam zamanlı editörlerim olan anne ve babama, bir de, ne yazarsam yazayım kimsenin yapamayacağı kadar yardım eden ve destekleyen İclal’e teşekkür ederim.”

AYAKKABISIZLAR

20 Kasım 1955 : İsviçre

Yağmur yağıyordu.

Soğuk, gri bir akşamüstüydü; etraf nemli ve yağmur şakırtısı, o bilindik ürpertici uğultuyla doluydu. Tüm kuşlar yuvalarına kaçıp, yavrularını soğuktan korumaya çalışıyor; kemikleri sayılacak kadar cılız, tek tük sokak köpeği, arada yollardaki çocuklardan birinin arkasına takılıyordu. Tarlalardan dönen *Ayakkabısızlar*, akın akın, yaşadıkları *evlere* yürüyorlardı.

Tüm bu soğuk ve gri atmosferin içinde, göğsü kirden en az gökyüzü kadar, hatta daha koyu griye boyanmış, bacaklarını dizlerine değin ancak örten, iğrenç, bozuk keçi eti rengi bir paçavra giymiş, saçları ayda bir banyo yaptığını belli edecek biçimde keçeleşmiş, incecik, fare suratlı bir Ayakkabısız, sırtına yasladığı çuvalı hayat kaynağıymışçasına kavramış; çamur dolmuş çukurlara saplanan çıplak, donmuş ayaklarını umursamadan, kararlı ve hızlı adımlarla yürüyordu. Diğer Ayakkabısızların bitkin ve düşük omuzlarından, bıkkın yüz ifadelerinden iz yok-

tu bedeninde. Dondurucu havanın içinde kömür sobası gibi yanan göğsü, kalp atışlarıyla göğüs kafesinin, hatta tüm bedeninin titremesine sebep oluyordu.

Heyecanlı gibiydi, hatta biraz da ümitli. Komikti; Ayakkabısızlar ümitli olmazdı ki! Çoğu, doğru dürüst konuşmayı bile bilmediğinden *ümit* kelimesinin anlamından bihaberdi. Hoş, anlamını bilseler de, tanıyıp sahip olamadıkları şeylerden yalnızca bir tanesi olurdu bu kavram.

Adımlarını, onu zorlayan hava durumuna karşın, hızlandırdı oğlan. Titreyen göğsünden sıyrılan ve dudaklarının arasından yükselen nefesi, havayı beyaza boyuyordu. Üşüyordu, hatta her an soğuktan ve güçsüzlükten bayılabilirdi, fakat önemli değildi, şu an yapması gereken başka şeyler vardı. Mümkünmüş gibi, biraz daha hızlandı, birazdan şu taraftan sağa dönecekti ve oradaydı işte...

“Adeo!” diye bağırdı karşısındaki kız ve uzun zamandır ısılanmamış boğazındaki ses tellerinin acıdan *zmk* diye kopacağını düşündü. Oğlan ona döndüğünde, yüzündeki gergin ve üzgün ifade buharlaşıp yok oldu sanki, birbirlerine sarıldılar; gerçi bu, sırtlarına bağlanmış çuvalarla zor oluyordu.

“Emerentia! Yüce Tanrı’ya şükürler olsun,” dedi Adeo, kısık bir sesle. Kızın kirli, koyulaşmış ve kıvrık sarı saçlarının arasına yasladı yüzünü. Bir günü daha olaysız atlatmışlardı, neredeyse mutluluk hıçkırıklarını tutamayacaktı. Kızı, güçsüz omuzlarından tutup geriye itti ve yüzüne baktı. “İyisin, değil mi?”

“Evet,” diye fısıldadı kız. Yüzü gözü çamur ve is içindeydi, teni her zamankinden solgun, sarı saçları her zamankinden daha mide bulandırıcıydı ve her şeyiyle o kadar *güzel*, tüm o korkunç ortamın içinde o kadar *mükemmeldi* ki! Adeo, ona bir şey olmadığı için ağlamak istiyordu.

Kızın küçücük elini tuttu. Artık hissizleşmiş ayakları çamura saplana saplana uzaklaştılar; *evlerine*, sahiplerine doğru.

“Sorun oldu mu?” dedi Adeo. Birbirlerinin yüzlerine bakamıyorlardı, dengelerini kaybedip çuvalları düşürme riskini göze alamazlardı. “Yani, kendini yorgun hissettin mi, ya da...”

“Bir şey olmadı,” dedi Emerentia. “Sorun yok, sorun yok.”

Yolun devamında konuşmadılar, konuşacak bir şeyleri yoktu, hatta bu kadar konuşmaları bile hakları olan bir şey değildi. Ayakkabısızlar’ın konuşma, fikirlerini paylaşma, düşünme hakları yoktu. Ayakkabısızlar’ın *bak sabibi olma* hakları yoktu. Bu, uzun zamandır süregelen bir şeydi ve değişmeyeceği de açık ortadaydı.

Evlere ulaştıklarında, hava kararmak üzereydi. Sahibenin ortanca kızı bahçe kapısını açtı; Adeo ve Emerentia gibi, tarladan dönen tüm Ayakkabısızlar, onlardan beklendiği gibi, itaatkâr biçimde ahıra doğru yürüdüler, aralarında konuşmadılar, en ufak bir ses dahi çıkarmadılar; çünkü bilindiği üzere, hiç kimse falakadan hoşlanmazdı.

Adeo ve Emerentia ıslak, küf kokulu duvarların dibinde oturdular. Küçük kız, Adeo’ya yaslandı ve donmak üzere olan bedenini biraz olsun ısıtmak için, çenesini göğsüne yasladı ve sıcak nefesini boynuna üfledi.

“Alsana,” dedi Adeo, elindeki çürümüş patateslerden birini ona uzatarak. Yedikleri buydu, Ayakkabısızlar buna layıktı.

“İstemiyorum,” dedi Emerentia. Dudaklarını birbirine bastırdı. “Benimkini sen yiyebilirsin.”

“Yemek çok zevk veriyormuş gibi!” dedi Adeo, yüzünü buruşturarak. Yine de sesi kısıktı, çünkü Ayakkabısızlar’ın yüksek sesle konuşmalarına da izin yoktu.

Adeo ahır duvarına yaslandı ve iç çekti.

Etrafındaki tüm Ayakkabısızlar’a baktı; yaklaşık yirmi dört saatin ardından ilk defa bir şeyler yiyorlardı ve her biri aç kurtlar gibi çürük patateslere saldırıyordu. Çıplak ayaklarının donmasını, nefeslerinin havada bulutlanmasını umursamadan, hayatta

bulabilecekleri her şeymiş gibi önlerindeki yemelerini izledi. Ayakkabısızlar’ın hayatı böyleydi işte.

Doğdukları andan itibaren sefildiler. Suçluların ya da yoksulların evlatları olarak geldikleri dünyada, toprak sahipleri ve zenginler tarafından daha iyi bir hayat vaadiyle alınırldı. Sabah akşama, akşamdan sabaha kadar çalışırlar; aldıkları tek karşılıksa, bu çürük patatesler olurdu. Özgürlükleri olmazdı, soyadları olmazdı. Lağım farelerinden bile daha düşük statüdediler ve bu değişmeyecek bir gerçektir. Onları toplumun diğer çocuklarından ayıran en büyük farksa, ayakkabılarının olmamasıydı. Ayakkabısızlar, sokakta görmezden gelinir, arada bir, diğer çocuklar tarafından zorbalığa uğrar, sonra yine boş verilip terk edilirdiler. Çok uzun zamandır umursanmadıklarından, hor görüldüklerinden dolayı, var olduklarını hissedecekleri en ufak bir harekete, bir işarete açıldılar.

Yaklaşık yüz çocuk, yaşları on, on beş arasında olan yüz yaratık, ahırın içinde birbirlerine sarılmış biçimde soğuktan donmamaya çalışarak uyumaya uğraşıyordu. Adeo’nun yanında uzanmış biçimde, aralık gözkapaklarının arasından karnını izleyen Emerentia ise hafif nefeslerinin arasından uykuya dalmak üzereydi.

Adeo yutkundu. Bu şey, bu olay, üç hafta önce ortaya çıkmıştı. Kendisinin ve Emerentia’nın uykularını kaçırarak, her gün arkadaşı için daha fazla endişelenmesine neden olan olay, kız yanına gelip hıçkırıklar arasında, gebeliğinden emin olduğunu söylediğinde ortaya çıkmıştı.

Emerentia korkusundan, o şey olduğunda ona hemen anlatamamıştı. Kızın hıçkırıkları arasında tek anlayabildiği şey, sahibinin büyük oğlunun –onun da adını bilmezlerdi, o kadar değerli değillerdi– bir gece onu yanına çağırdığı ve o gece Tanrı’nın zavallı kızı lanetlediğiydi. Şimdi neredeyse beş aylık olmuş bir yavru insanı içinde taşıyordu arkadaşı, fark edilirse

ölüm fermanı olacak bir yavru insanı. Nasıl yapacaklarını bilmiyorlardı, ama bir biçimde bu bebekten kurtulmalıydılar.

“Emerentia?” dedi kısık bir ses. Ayakkabısızlar’dan biriydi, ama Adeo onu tanımıyordu.

“Ne oluyor?” dedi Emerentia. Yattığı yerde doğruldu ve sırtını esnetti.

“Hanımefendi seni çağırıyor,” dedi Ayakkabısız. “Ö-önemli bir şey söyleyecekmiş.”

Emerentia yutkundu. Hanımefendi’nin onları çağırması asla hayra alamet bir şey olamazdı, hele de onun durumunda.

Adeo başını kaldırdı ve kızın kirli yüzünde inci gibi parlayan gözlerine baktı. “Ben de geliyorum,” dedi. Uzaklaşan çocuğun ürkmüş yüz ifadesi içini ürpertti; iyi bir şeyler olmadığı ke-sindi.

Emerentia arkadaşına bakıp, başını hızlıca iki yana salladı. “Hayır,” dedi. Titreyen bacaklarını güçlü tutmaya çalışarak ayağa kalktı. “Başını bir defa daha derde sokmayacaksın. Ben de, benden ne istediğine bakıp, hemen geri döneceğim.”

Adeo ağzını açıyordu ki, Emerentia arkasını dönüp, ahır kapısına doğru koştu. Hızlı hareketi tek bir Ayakkabısız’ın bile dikkatini çekmemişti. O, gıcırdayan kapıyı ardından kapatıp, çıplak ayakları ıslak yolda çamur şırıltıları çıkararak yürürken, Adeo gergince etrafına bakındı, içinde kötü, çok kötü bir his vardı. Emerentia’nın ardında bıraktığı patateslere baktı, omuz silkip kalktı, kapıya doğru yürüdü. Göğsünde büyümeye, içini karartmaya devam eden kötü hissi umursamamaya, muhtemelen Hanımefendi’nin ondan yalnızca basit bir iş isteyeceğini düşünmeye çalıştı.

Sessizce, küçük bir gölge gibi aralık kapıya yaklaştı. Işığa gözlerini kısarak baktığında, tanıdık, cılız bir siluet gözüne çarptı. Hanımefendi’nin kısık ama tehditkâr sesini rahatça duyabiliyor-

ken; Emerentia konuşmuyor da, yalnızca dudaklarını oynatıyor gibiydi. Oda soluk bir mum ışığıyla aydınlanıyordu ve ikisinden başka kimse yoktu. Kapının ardına gizlenip avucunu, olası bir sesi önlemek için ağzına kapattı.

“Bana itiraf etmezsen, çok daha kötü şeyler olacak,” dedi Hanımefendi.

Adeo başını biraz daha kaldırıp, kadının tertemiz, beyaz yüzüne, *ailesinin laneti* olan kanca burnuna, muhtemelen korse sayesinde o kadar düzgün görünen kum saati biçimindeki bedenine baktı. Sanki gerçekten bir kum saatiydi de, karşısında durduğu kızın dakikalarını sayıyordu. Adeo yutkundu.

“Bir şey yapmadım,” diye fısıldadı Emerentia. “Özür dilerim, Hanımefendi, neyden bahsettiğinizi bilmiyorum.”

Kadın yavaşça ona yaklaştı, Emerentia neredeyse titriyordu. “Senin hatandan haberdarım, küçük Ayakkabısız. Şimdi bana ne olduğunu söyleyecek misin?”

Emerentia geriledi, mutfak dolabının köşesine sindi. Kadın iç çekip muma doğru üfledi ve odayı kararttı.

Adeo görebilmek için gözlerini kıstı; kötü bir şeyler olması için titreyerek dua etmeye başladı: *Bilmesin, tanırım, lütfen, lütfen, lütfen bilmesin, lütfen.*

“Ne yazık ki, cevabı bilmiyorsun,” dedi Hanımefendi. Emerentia’nın hemen arkasında durduğu dolabın köşesini kavradı. İç çekti. “Üzgünüm, küçük Ayakkabısız. Bu noktadan sonra affedilebileceğini sanmıyorum.”

Adeo ölmek üzereydi. Nefes alamıyordu, kanı damarlarında donmuş, beyni, kalbi, adını bilmediği diğer bütün organları işlevini yitirmişti; ağlayamazdı, bağıramazdı, düşünemiyordu. Ne yapabilirdi? Hanımefendi dolabı ileriye, duvara yaslanmış biçimde duran Emerentia’ya doğru ittiğinde, kız kısık sesle inil dedi, Adeo tir tir titriyordu. Yapacak bir şey, bir şey bulmak zorundaydı...

*Çocukluğun yaratıcı
çözümlemeleriyle
etkileyici bir öykü örgüsü
oluşturduğu için...*

Güneş Altunel

7. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Mersin Ortaokulu

“Öncelikle bana ve benim gibi okumayı ve yazmayı seven çocuklara bu olanağı tanıyan Günışığı Kitaplığı’na ve bu süreçte bana destek olan öğretmenime, ayrıca yazmamı her zaman destekleyen okuluma ve aileme çok teşekkür ederim.

Bu öykünün okunması kolay ama yaşanması zor. Zorluklar altında ezilen bir çocuğun özgürlükle arasındaki duvarı aşmak için uçurtmayı kullanmasını anlatan öykümün temel amacı, çocuklar için özgürlüğün ne kadar önemli ve değerli olduğunu okurların kalplerine dokunarak anlatabilmek.

Tüm insanların özgür olduğu bir dünya dileğiyle... Teşekkürler.”

“Hanımefendi, özür dilerim!” diye hıçkırıldı Emerentia. Nefes alamıyor olmalıydı; ne de olsa duvar ve dolabın arasına sıkışmıştı. “Özür dilerim, yemin ederim, ben... özür... ah! Özür dilerim, Hanımefendi, beni bağışlayın, yalvarırım, lütfen!” Nefes almaya çalışırken öksürdü ve hıçkırıldı.

Adeo elini ağzına iyice bastırdı ve yanaklarını yakan göz yaşlarını durdurmaya çalıştı, çığlık atmamak için avucunu ısırırdı, hıçkırıkları duyulursa, işi biterdi.

“Hanımefendi...” diye fısıldadı Emerentia. Artık sesi bir sigara tiryakisinininki gibi çıkıyordu. “Ö-zür di-dileri...”

Kızın sesi kesildi, Hanımefendi geri çekildi.

“Götürün şunu gözümün önünden,” diye bağırdı. Hizmetçiler diğer odalardan toplanıp içeri doluşurken, Adeo can havliyle koşarak ahıra gitti, hıçkırıkları, hatta belki kalbinin kopan parçaları boğazına takılıyor, nefes almasını engelliyordu. Hıçkırıldı, çamurlanmış donmuş ayaklarına baktı: *Çıplaktılar.*

Ayakkabısızlar Sosyal Haklarını Kazandıktan Sonra

22 Nisan 1988 : İsviçre.

“Baba! Baba!” diye bağırdı Adeo’nun küçük kızı. Mutfaktan koşarak gelip, elindeki kitabı babasına doğru kaldırdı. “Bak!”

Adeo kitaba baktı; kapakta kısa siyah saçlı, çıplak ayaklı bir kız vardı: *Heidi*. Gözlerinin dolacağına hissetti.

“Kızım,” dedi Adeo. “Heidi’nin neden ayakkabı giymediğini biliyor musun?”

Kız heyecanla güldü ve bağırdı: “Özgür olduğu için! Değil mi baba?”

Adeo yutkundu, küçük kızın gözlerini inceledi. Dünyanın geri kalanı gibi, hiçbir şeyden haberi yoktu. “Evet,” dedi, kızın alnını öperek. “Özgür olduğu için.” ■

UÇURTMA

O gün yine ayağıma damlayan suyla uyandım. Annem, babama sarılmış ağlıyordu; sanırım, çinko tavanla ilgiliydi. Babam işten çıkarıldığından ve sadece küçük işler yapmaya başladığından beri, tepemizden inen yağmur sularıyla gözyaşlarımız birbirine daha çok karışır olmuştu.

Çatı için birçok farklı çözüm bulmuştuk, ama yamadığımız kartonlar, naylonlar, muşambalar... hepsi geçiciydi, uzun ömürlü olamamıştı. Annem, belki bir yardım eli uzanır diye, belediyeye kim bilir kaç kez başvurmuştu. Mahallemizde yaşayan herkes gibi, o da hiçbir olumlu cevap alamamıştı. Çünkü onlar bizi önemsemiyordu, biz güzel ve bakımlı şehirlerinin eteğine sıçramış çamurduk onlar için.

Evlerimiz, başkaları için sadece tek odalı birer çamur yığınının ibaret olsa da, bizim için çok değerliydi. O çamur yığınları, bizlere en zor zamanlarda bile sığınak olmuştu; en zor şeylere bile, hemen yuvamıza gidelim diye katlanmıştık. Sevmek zorundaydık, gidecek başka yerimiz yoktu.

Bazen, çöp toplarken yanından geçtiğim şehir parklarında-

ki çocuklardan biri olduğumu hayal etmek isterdim. Yatağıma hevesle uzanırdım, ama tatlı hayaller yerine düşüncelere daldım.

Hele o gün yağmur yağmışsa... Şiddetli yağışlarda mahallenin yanındaki derenin taşacağı ve evlerin hepsini su basacağı düşüncesi beni uyutmazdı: Sağlam olmayan evimiz yerle bir olursa! Geceyi dışarıda, dikenlerini ayıkladığımız bir çalılığın içinde geçirmek zorunda kalırsak! Biz burada yiyeceklerimizi, eşyalarımızı ve evimizi kaybederken, şehirdekiler bizleri önemsemeden sıcak yataklarında rahatça yatarlar mıydı hâlâ?

İşte, o zaman içim öfkeyle dolar, uykum hepten kaçır, kalıp hemen yanı başımızdaki şehri izlemeye karar verirdim. Görkemli binalarıyla, asfalt yollarıyla ve gece parlayan ışıklarıyla ne kadar güzel görünürdü. Ve sonra dönüp mahallemize bakardım. Karanlık, çamurlu yolları, tek odalı, yıkık dökük evleriyle ne kadar iç karartıcıydı.

Mahalledeki herkes buradan kurtulmak için neler vermezdi, ama yoksulluğumuz ayağımızdaki zincirler gibiydi, bizi bu mahalleye esir ediyordu. Üç beş kuruş fazla kazanırız ve gecekondu mahallesinden kurtuluruz diye çoluk çocuk herkes çalışıyordu böylece.

Ben de her gün evden bir umutla çıkardım, belki bir kuruş daha fazla kazanır, eve daha fazla para götürüp annemi gülümsetebilirim diye. İki gün kömürcüde çalışıyordum. Geri kalan günlerde, şehri sokak sokak dolaşarak çöp topluyordum. Her gün işe giderken, sokaklarda oynayan çocukları görür, oyunlarının bir parçası olmak isterdim, ama sanki çöp topladığım araba beni sıkıca tutar, oyuna göndermezdi.

O gün, şehirdeki parklardan birine çöpleri karıştırmak için yaklaşmışım ki, gördüğüm aklımı başımdan aldı: Bir sürü çocuk neşe içinde çığlık atıyordu. Ellerindeki ipler gökyüzüne uzan-

mişti. İplerin ucunda rengârenk kuşlar vardı. Uçurtmamış meğer adları...

En az bir saatimi onlara hayranlıkla bakarak geçirdim, belki bir gün benim de olurdu uçurtmam. Her gün kazanabilir ve kazancımdan da iki kuruş artırırsam, benim de olabilir miydi? Hayal kurdukça, uçurtmalar daha görkemli göründü bana, ama onları izleyecek daha fazla zamanım yoktu, para kazanmam gerekiyordu.

Ancak, uçurtmalar aklıma takılmıştı bir kere, hep onları izlemek istiyordum. O gece rüyamda bir uçurtma gördüm, kocaman bir tane, hiç görmediğim renklerde ve upuzun kuyruklu eşsiz bir uçurtma. Göklerin hâkimi gibi özgürce süzülüyordu gökyüzünde. Sadece bu da değil, ben de üstündeydim, onunla beraber uçuyordum. Herkes bize hayranlıkla bakıyordu ve istediğimiz yere gidebiliyorduk. Beni kenar mahallemizden alıp, çiçekli parklara, yemyeşil kırlara, oyunun hiç bitmediği diyarlara götürüyordu. Bu, hayatım boyunca gördüğüm en güzel rüyaydı.

Birden annemin sesiyle irkildim. Uyanmak istemiyordum. Tekrar aynı rüyayı görmek istiyordum. Gözlerimi yeniden kapattım, ama yoktu, uçurtma kaybolmuştu. O gün evden üzgün çıktım, şehrin çöplerini hüznle karıştırdım. O rüyayı tekrar görmek için neler vermezdim. Birkaç kez dalgınlıkla gökyüzüne baktığımda onu gördüm, üzgün yüzümde bir gülümseme belirdi. Ellerimle gözümü ovuşturdum, kafamı tekrar kaldırdığımda hayallere daldığımı anlamam uzun sürmedi. Ellerimde kömür tozu, gökyüzünde gri bulutlar dışında hiçbir şey yoktu.

Günler geçti ve ben birkaç kez daha hayal gördüm. Bir uçurtmanın ipinden tutmazsam kendime gelemeyecektim. Uçurtma uçurmayı o kadar istiyordum ki, bir gün tüm cesaretimi toplayarak, parkta oynayan çocuklara uçurmayı deneyip deneyeme-

yeceğimi sordum. Gülüp dalga geçtiler benimle.

Duygularımın ne kadar incindiğini anlatmaya kelimeler yetmez. İnsanların acımasız olabileceğini biliyordum, ama bu kadarını tahmin edememiştim. Benimle dalga geçmemeliydiler, çünkü onlar çocuk gibi oyun oynarken, ben bir yetişkin gibi çalışıyordum. Annem benim çok olgun olduğumu söylüyordu. Olgun demek de, yetişkin demek değil miydi? Ben onlardan büyük sayılmıyor muydum? Yine de incitmişlerdi beni...

Bir süre sonra, hayal görmeyi de bıraktım ve normal hayatıma döndüm. Artık o yoldan gitmiyordum ve uçurtmaları izlemek için bir saatimi harcamıyordum. Çünkü korkuyordum, benimle tekrar dalga geçmelerinden korkuyordum. Hayatın acı gerçeğiyle yüzleşmişim ve bunu kaldırmak bana çok zor gelmişti.

Eskisinden daha mutsuz, kömür deposu ve çöp tenekeleri arasında gidip gelirken bir kez daha uçurtmalarla kesişti yolum. Baharın son günleriydi. Şehrin kenar mahallelerinden bile fark edilen, çok yüksekte ve çok büyük bir uçurtma gördüm. Yine bir hayal olduğunu düşünerek umursamadım, ama yürümeye devam ettikçe, yaklaştığını fark ettim. Uçurtmanın ipi beni bir bahçeye götürdü. O gerçektir! Ne bir hayal ne bir rüya, tamamen gerçek bir uçurtmaydı o...

Uzun süredir yanındaki yoldan bile geçemediğim bahçenin içine koşup, uçurtmayı hayranlıkla izledim. Rüzgâr biraz kuvvetlense korkudan titriyordum, uçup gider ve onu bir daha göremem diye. Korktuğum oldu. Kuvvetli bir rüzgâr uçurtmayı ipinden kopardı. Sandığım gibi alıp başını gitmedi. Yakınlarda bir yere düştü. Peşinden koştum. Orada yerden kaldırılmayı bekliyordu. Donup kalmıştım güzelliği karşısında.

Ne kadar süre onu izledim bilmiyorum. Uçurtmanın sahibi küçük kız geldi peşimden. Hayranlığımı fark etmiş olacak ki,

yüzünde tatlı bir gülümsemeyle bana yaklaştı. Benimle dalga geçeceğini düşündüm, kaçmak istedim, ama uçurtmanın güzelliği beni orada tutuyordu.

“Uçurmak ister misin?” diye sordu. Önce bunun bir şaka olduğunu düşünüp, cevap vermedim, ama sonra tekrar sordu.

“Gerçekten mi?” diye sordum ben de. Heyecandan sesim titriyordu. Gerçek olduğuna hâlâ inanamıyordum. Kız uçurtmayı yerden alıp bana doğru uzattı. Elim titreyerek aldım; ne kadar güzel bir histi ve uçurtma ne kadar asil görünüyordu. Küçük kız cevabımı bekliyordu. Ne yapacağımı bilemeyerek uçurtmayı ona uzattım. O ise itti ve, “Çıtılardan biri kırılmış. Senin olsun, bende bir tane daha var,” dedi.

Uçurtmayla bir başımıza kaldık. Çıtası kırık, ipi yoktu, ama benim için mükemmeldi. Onu çöp arabamın en güzel yerine astım, benimle beraber şehri gezdirdim. O gün ne yaptıysam uçurtmamla yaptım. Biri almasın diye gözümü bir saniye bile ondan ayırmıyordum. En iyi çöp hangi mahallelerde çıkar gibi, tüm sınırlarımı ona anlatıyordum. Birden en iyi arkadaşım olmuştu.

O gün sevincimden olsa gerek, sokaklarda biraz fazla zaman geçirmişim. Eve geç döndüm. Bu nedenle annemle babamdan biraz azar işittim, uçurtmayı gösterince daha fazla söylenmediler. Neşem herkese bulaşmıştı sanki.

Babam penceredeki çıtayı söktü. Uçurtmadaki kırık çıtayı değiştirdik böylece. Belki uçurtma ilk hali kadar güzel görünmüyordu, ama ben ona hayran kalmıştım. Şimdi tek sorunu ipinin olmamasıydı. Annem de, “Havalar ısınıyor nasıl olsa,” deyip, üstündeki artık iyice eskimiş olan kazağını çıkardı. Zaten yırtıkları olan kazağı bir yerinden çekerek söktü. Koskoca bir yumak yaptı.

Uçurtmayı hemen uçuramadım. Çünkü o günlerde rüzgâr esmiyordu. Yine de onu yanımdan hiç ayırmıyordum, sokakları yine birlikte geziyorduk. Bana gülen çocuklar şimdi hiçbir

şey diyemiyorlardı. Ben bazen, çöp arabamı bir kuytuya bırakıp, çocukların kıyılarına kadar yaklaşıyor, rüzgâr varmış gibi uçurtmamla parkta oynuyordum, normal çocuklar gibi.

Bir gün, beklenen rüzgâr çıkageldi. Uçurtmam diğer çocukların kıskanç bakışları arasında göğe yükseldi. Kalbim de onunla birlikte havalanmıştı. Rüzgâr giderek kuvvetlendi. Ne yapacağımı bilmiyordum. Bu yüzden, onu aşağı indirmeye karar verdim. Ama tam o sırada, annemin, kazağından sökerek yaptığı ip, sağlam olmadığı için kopuverdi. Sanki içimden de bir şey kopmuştu.

Arkasından koştum, ama boşunaydı. Uçurtmaya yetişmemin imkânı yoktu. Onu gökyüzünde izledim, koskoca maviliğin içinde kaybolana kadar... Gözyaşları yanağımdan süzülüyordu. Dünyam kararmış gibi hissetmişim. Elimde tek kalan, bir parça iplikti; o görkemli uçurtmadan sadece bu kalmıştı.

Ama sonra, azıcık da olsa, onun için sevindim. Özgürlüğüne kavuşmuştu. İstedığı gibi uçabilir, istediği yere gidebilirdi. Sanki, giderken de bana gülümsemiş, göz kırpmıştı. “İplerini kopar!” diyordu bana. Ona özeniyordum aslında. Ben de bir gün onun gibi olmak istiyordum: Sonsuza kadar mutlu ve özgür... ■

Sade, güçlü anlatımı ve karakterle kurduğu özdeşliği, gözlemlerine dayanarak geliştirdiği için...

İpek Naz Çil

6. sınıf öğrencisi

Aydın, Efeler,
Mustafa Kiriş Ortaokulu

“Kitapların bu dünyayı daha özgür ve daha yaşanılır hale getirdiğini fark ettiğim günden beri, okumak benim için nefes almakla eşdeğer bir anlam kazanmıştır. İnsanlara kitapların ne büyük özgürlük olduğunu, okumanın ne harika bir şey olduğunu kendi cümlelerimle anlatmak istediğim için de yazmaya başladım. Kitaplar, ruhumuzun özgürlüğe açılan penceresidir, tıpkı hikâyemdeki kızın da her gün yataktaki esaretinden kitaplar sayesinde kurtulması gibi...”

Hikâyemi yazarken hep yanımda olan, beni yüreklendiren Türkçe öğretmenim Güliz Köken’e ve aileme çok teşekkür ederim.”

91. GÜN

Karanlığın ortasında saniye başı öten bip sesiyle uyandım. Ne olduğunu anlamak için sesin geldiği yöne bakmaya çalıştım ama yapamadım. Yattığım yerden doğrulmak, ışığı yakmak, etrafıma bakmak için gösterdiğim çaba boşunaydı. Vücudum benim kontrolümün dışında gibiydi.

Bu çok tuhaftı. Daha önce hiç böyle bir şey yaşamamıştım. Bip sesini çok rahat duymama rağmen, en ufak bir hareket gerçekleştiriyordum. Bir an, rüyada olduğumu düşündüm. Gözlerimi açamayışımın ve bedenimi hareket ettiremeyişimin başka bir nedeni olamazdı. Kendi kendime, ‘Uyan hadi, Defne. Bu sadece bir rüya,’ deyip kalkmak için mücadele verirken, bir kapı gıcirtısı duydum. Ardından da ayak sesleri. Neler oluyordu? Eğer bu bir rüyaysa, nasıl oluyor da bu kadar uzun sürüyordu ve ben neden uyanamıyordum?

Odaya doluşan ayak seslerini konuşmalar takip etti. Söylenenleri anlamak için çaba sarf ediyordum, ama hiç kolay değildi. Birbiriyle konuşan iki kişinin sözleri ilk başta anlaşılmaz gibiyken, bir an sonra daha net bir hal aldı.

“Defne ne kadar süredir komada?”

“Bir hafta sonra tam iki ay olacak. Kızımın uyanmasını o kadar çok istiyorum ki! Doktor düzelme ihtimalinin düşük olduğunu söyledi. Gerçekten çok üzülüyorum.”

Konuşan annemdi. Benim ne kadar süredir komada olduğumu soran bir kadına ağlamaklı bir şekilde cevap veriyordu. Nasıl yani? Ben komada mıydım!? Gerçek miydi bu? Aklım karmakarışık. Üstelik annem, yaklaşık iki aydır bu durumda olduğumu söylemişti. Bu durum dediği şey, karanlığın içinde hiç kıpırdamadan, konuşmadan ve duymadan yatmak mıydı? Ama ben duyuyordum. Ona seslenmeye, onu duyduğumu ve anladığımı söylemeye çalışsam da yapamadım. Üstüme çöken ağırlığın etkisiyle uykuya daldım.

Yeniden duymaya başladığımda hâlâ kıpırdamıyorum, öylece yatıyordum. Odada başka sesler, başka bir kalabalık vardı. Kapı açılıp kapanıyor, birileri girip çıkıyordu. Tanıdık bir ses yanımda durmuş saçlarımı okşuyordu.

“Artık ağlama, anne. Defne uyanacak, komadan çıkacak. Bu durum, benim kazada aldığım yaralar gibi geçici. Bak, ben iyileştim. Defne de iyileşecek. Hem, doktorlar uyanmasının imkânsız olmadığını söyledi.”

Konuşan ağabeyimdi. Sürekli olarak anneme her şeyin düzeleceğini söylüyordu. Benzer kazalardan birçok insanın kurtulabildiğinden bahsediyordu. Kaza ânı derken neyi kastettiğini düşündüm. Zihnimi zorlamaya, odaklanmaya çalıştım. Bu hiç kolay değildi, ama yapmak zorundaydım. Ne olduğunu hatırlamak zorundaydım. Kafamın içinde birbirine girmiş bulanık görüntüler beliriyor, sonra kendiliğinden kayboluyordu.

Annemin ve ağabeyimin sözleri hiç susmayan bıp sesi gibiydi. Sürekli yankılanıyorlardı. Ne olup bittiğini anlamak için kendimi her zorladığımda, yeniden uykuya dalıyordum. Uyanıldığımda, pes etmeden zorlamaya devam ediyordum. Benim için

hiç kolay olmasa da, zihnimi açık tutmak ve hatırlamak için elimden geleni yapıyordum. Kaç kere denedim bilmiyorum, ama zihnimdeki görüntüler gitgide bulanıklığını yitirdi. En son ağabeyimle dışarıda olduğumuzu, üstümüze doğru bir arabanın geldiğini hatırladım. Bize çarptığından sonraki an yoktu. Sanırım, o günden beri hastane odasında bu durumdaydım.

Zaman geçtikçe, etrafımda olup biteni daha iyi anlıyordum. Herkesin koma dediği şey, benim derin uykuda olmam gibi görünse de ve kimse fark etmese de, uyanık oluyordum. Bunu söyleyememenin üzüntüsünü yaşıyordum. Annem her gün yanıma geliyordu. Geldiği zaman, “Günaydın Defne’em,” deyip alnımdan öpüyor, giderken de, “İyi geceler. Yarın görüşürüz bi’ tanem,” diyerek odadan çıkıyordu. Ben de bu şekilde, o günün yeni bir gün olduğunu anlıyordum.

Bir sabah hemşire, anneme, hastanede yattığım sürenin tam iki ay olduğunu ve iyileşmem için umudunu yitirmemesini söyledi. Anladım ki, tam altmış gündür bu yataktaydım! Annem, altmış birinci günün sabahında da, öbür sabahlarda olduğu gibi bana günaydın dedikten sonra, her günü birer birer saymaya başladım. İçimden günleri sayarken annem benimle konuşuyor, hastanede olmadığı anlarda neler yaptığımı anlatıyordu.

Babam ve ağabeyim de her gün geliyordu ve hemşire ziyaret saatinin sona erdiğini söyleyene dek yanımda kalıyorlardı. Onlar gittikten sonra annem yatağımın yanına oturup, bana kazadan önce aldığı kitapları tek tek okuyordu. O kitapları çok seviyordum. Çünkü kitaplar sayesinde, bana hapisane olan bu yataktan kurtulup özgür kalıyordum. Yatakta olduğumu, hiç kıpırdamadığımı, konuşamadığımı unutuyordum. Her hikâyeye beni bambaşka maceralara götürüyordu. Bazen okyanusa açılan çocuğun yerine geçip dalgalarla boğuşuyor, bazen paten giyip tekerleklerin üstünde yelle yarışıyor, bazen de bir martı olup gökyüzünde süzülüyordum.

Eğer hikâyenin sonu ertesi güne kalırsa, kendi kendime sonunu yazıyordum. Mutlu, mutsuz, komik sonlar yazıyordum. Bazıları bana öyle komik geliyordu ki, kimse göremese bile içimden gülüyordum. Hikâyenin kitaptaki sonunu öğrenmek için ertesi günü sabırsızlıkla bekliyordum.

O sabah da sabırsızdım. Annem alnımdan öptükten sonra kulağıma eğilip, “Sana yeni kitaplar aldım,” dedi. Seksen üçüncü günde annem yeni kitaplarla çıkıp gelmişti. Bu, beni çok ama çok mutlu etti. Sandalyesini yatağıma yaklaştırıp oturdu. “Kitaplardan biri masal kitabı. Önce onu okuyayım. Adı *Kanatlı Kız*. Bakalım sevecek misin?” dedi ve okumaya başladı.

O âna kadar duyduğum en güzel masaldı. Benim gibi yürümemeyen bir kızın başından geçenleri anlatıyordu. Bu küçük kız, tekerlekli sandalyesinde oturuyor, uzak diyarları görmek için hayaller kuruyordu. Bir gece tüm kalbiyle, bütün dünyayı gezebilmeyi diledi ve o anda penceresine konan bir kelebek, dileğinin kabul olduğunu söyledi. Kelebek, küçük kıza kanatlarını verdi. Küçük kız, her gece kanatları takıyor, bütün dünyayı dolaşıyordu. Dileği gerçek olduğu için çok mutluydu.

Benim de dileğim, kazadan önceki gibi olmaktı. İyileşeceğime, eski hayatıma döneceğime tüm kalbimle inanıyordum. Yeniden oyunlar oynayacak, eskisi gibi koşacak, annemin okuduğu tüm kitapları kendim okuyacaktım.

Bunun için her gün kendimi zorluyordum. Gözlerimi açabilmek için tüm gücümle uğraşıyordum. Yapamayacağımı sandığım anlarda, aklıma kanatlı kızın hikâyesi geliyordu. O hiç vazgeçmemişti. Ben de vazgeçmemeliydim. Ne kadar sürerse sürsün, uğraşmaya devam etmeliydim.

Doksan birinci günün sabahında annem, “Günaydın,” deyip alnımdan öptükten sonra, hemşireyle konuşacağını söyleyip odadan çıktı ve o anda hiç beklenmedik bir şey oldu: Gözlerimi yavaşça araladım!

Bir an, rüya görüyorum sandım. Emin olmak için gözlerimi defalarca açıp kapadım. Sonunda başarmıştım. Mutluluktan ağlayabilirdim. Heyecanla etrafıma baktım. Odaya güneş ışığı giriyordu. Sağ tarafımdaki kapıya doğru vuruyordu.

Aralık olan kapı açıldı ve içeriye hemşire girdi. Gözlerimi açık görünce, heyecanla dışarı çıktı. Bir süre sonra, yanında doktor ve annemle geri geldi. Annem sevinçten ağlıyordu. Doktor muayene ettikten sonra beni MR çekimine gönderdi. Odaya döndüğümde, annem gözyaşlarını silip yanıma geldi, elimi tuttu.

“Defne, ağabeyine ve babana haber verdim. Birazdan gelirler. Sen beni anlıyor musun? Anlıyorsan, gözlerini kırp, canım.”

Gözlerimi kırptım. Annem o kadar mutlu oldu ki, yeniden ağlamaya başladı. Yandaki bir düğmeye basınca, yatağın baş kısmı hafifçe kalktı. Böylece odayı daha iyi görebildim. Sol tarafımda kocaman bir pencere vardı ve yatağım pencereye yakındı. Yatağımın ayakucundaki masada bir sürü kitap vardı. Gözlerimle kitapları gösterdim. Onların benim için ne kadar önemli olduğunu anlatmak istiyordum. Annem ne demek istediğimi anlamadı. Konuşabilecek kadar iyi olduğum zaman bunu ona anlatacaktım.

Gün geçtikçe iyileşiyordum. Bir sabah doktor geldi ve artık hastanede kalmama gerek olmadığını, tedavime evde devam edebileceğimi söyledi. Bunu duyunca, çok mutlu oldum. Annem de, sevincime gülümsedi. Bir an önce hastaneden çıkmak istediğimi biliyordu. Yapılacak işlemler için kısa süreliğine odadan çıktı ve beni yalnız bıraktı.

Yatağımın yanındaki pencereden dışarıya baktım. Bunca zaman boyunca bu küçük odadan dışarıya çıkamamıştım. Benim gibi kaza geçiren ve yatağından çıkamayan başka çocuklar olup olmadığını düşündüm. Onların da içinde kelimeler, bende olduğu gibi sıkışıp kalmış mıydı? Onlar da konuşmak için, koşmak için, oynamak için ve eskisi gibi olmak için mücadele ver-

miş miydi? Aralarında, benim gibi, kitaplar sayesinde özgür kalanlar var mıydı? Öbür çocuklar da özgürlüğe kavuşmayı hak ediyordu.

O anda kendi kendime bir söz verdim. İleride, benim durumumda kalan çocukları özgürleştiren kitaplardan birini de ben yazacaktım. Onları yataklarında özgür kılacaktım. Çünkü özgürlük, okumaktı ve benim gibi esir olan çocuklara umut olmaktı. ■

DİKKATİ ÇEKEN ÖYKÜLER

Zeynep Cemali Öykü Yarışması
2020 Seçici Kurulu'nun
yayımlanmaya değer
gördüğü 7 öykü.

Begüm Koç

8. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Ankara Ortaokulu

ÖZGÜRLÜĞÜN SERİN SULARINDA

Öğle vaktiydi, kavurucu haziran güneşi ne yapıp etmiş, kapalı perdelerin arasından sızıp yine benim yüzümü bulmuştu. Karnesini alabilmek için heyecandan yanıp tutuşan bir sınıf dolu su çocuğun içinde, sürü psikolojisi sonucu ben de hafiften heyecanlanmış olmalıyım ki, şimdi hem ayaklarımla ritim tutuyor, hem de formamın kollarıyla alnımdan süzülen ter damllarını siliyordum. Yıllarca anne ve babama götürdüğüm kırık karne notlarının yerini, bu sefer, yüksek notlara bırakacağımdan emindim. Bunun sebebi ise, çocuklarının artık bir başarısını görmek isteyen annemle babamın iyi bir karne karşılığında bana bir ödül sözü vermesiydi. Bütün bir sene ödülü düşünmüş, hırslım gözümü boyamış ve azimle çalışmışım.

İşte, aylarca içimde sakladığım heyecan şimdi yüze vuruyor ve hocanın karneleri dağıtmasını dört gözle bekliyordum. Bitmek bilmeyen birkaç dakika sonra, hoca yavaş yavaş karneleri dağıtmaya başladı. Sıra bana geldiğindeyse, avını gözüne kestirmiş bir kaplan gibi, kâğıdın üstüne kararlılıkla atladım ve ancak, kâğıttaki mükemmel notları görünce kendimi yatıştırabilirdim.

Ben notlarıma dalmış gitmişken, zilin o kulak delici sesi bü-

tün duvarlarda yankılandı. Belki de bir tek o ses beni kendime getirebilirdi, çünkü notlarıma hayranlıkla bakakalmışken, hiçbir şeyi fark edecek halde değildim.

Zili duyunca, arkamda toz bulutu bırakarak, bir koşu kopardım bizim evin sokağına doğru. Eve yaklaşıncaya da yavaşladım ve üstümdeki çocukluğu kenara atıp, büyük adam havasına büründüm. Sırtım gururla dik, çenem yukarıda ve adımlarım kendinden emindi. Komşular da anlamış olacaktı bende bir değişiklik olduğunu ki, yıllarca okulun son günü başı öne eğik eve yürüyen bana, bu neşeme neyin sebep olduğunu sorup durdular. Bende, tabii ki, hepsine teker teker karnemi bir bayrakmışçasına dalgalandırdım ve tebrikleri, alçakgönüllülüğü bir kenara bırakarak, kabul ettim. Ardından, evime ulaştım ve notlarımı gören annemle babam tarafından öpücüklere boğuldum.

Şimdi en önemli bölüme, ödülüm kavuşacağım zamana gelmiştik. Babam dışarı çıktı ve adım seslerinden, arka bahçeye gittiğini anladım. Aylarca beklemiştim, birkaç saniye daha beklesem bir şey olmaz düşüncesiyle kendimi teskin ettim.

Hemen sonra babam çıkageldi. Ancak bu sefer, kapıdan zor geçti, çünkü yanında bir bisikleti sürüklüyordu. Bu, öylesine bir bisiklet değil, kan kırmızısına boyanmış, ışık üstüne değdikçe ışıldayan, mükemmel ötesi bir bisikletti. Daha önce birkaç arkadaşımın bisikletine binmiş ve bir iki tur atmışlığım vardı, ama ilk defa onlardan birine sahip olacak ve diğer çocukların, "Sıra bende! Sıra bende!" bağrıışlarına kulak asmak zorunda kalmayacaktım.

Hislerim tarif edilemezdi; gözlerim parlıyor, aklım bisikletten başka bir şey düşünemiyordu. Hemencecik kendimi evden attım ve bisikletimin selesine yerleştiğim gibi yollara düştüm. Ne annemin ne de babamın uyarılarını dikkate aldım, pedalları bütün gücümle çevirmeye başladım.

Altımdaki bir bisiklet değil, canlı bir attı adeta. Beraber bir

takım olmuş, ahenkli bir şekilde köşeleri dönüyor, korkusuzca tümseklerden geçiyorduk ve o, verdiğim bütün emirlere uyuyordu. Bazen sağdan bazen soldan gidiyor, atlayıp zıplıyor, ama hiç yavaşlamıyorduk. Bisikletimin tekerleri üstünde yelle yarışıyordum.

Yolda bana ve bisikletime hayranlıkla bakan çocuk yüzleri seçiyor; bu, hızımı daha da arttırmama sebep oluyordu. Çevrilen her pedal, özgürlüğün sonsuz okyanusuna atılan bir kulaçtı benim için. Susayan bedenim bütün bir okyanusu kana kana içip bitirmek; susuzluğumu, tadına doyamadığım özgürlüğü gidermek istiyordu. Şimdi istesem de durduramayacağım pedallar, benim o özgürlük okyanusunda ne kadar derinlere yol almama sebep olsa da, bu risk alınmaya değirdi; çünkü özgürlük, tadı bağımlılık yapan ve dünyaları verseler değişmeyeceğin bir şeydi. Öyle ki, bisikletimi sürerken hem yüzüyor, hem koşuyor, hem de uçuyor gibiydim.

Bisikletimi bir yokuşa çevirmişken tek hissettiğim koca, bilinmez bir denizin tam ortasında metrelerce derinde olduğum ve serin suların bana bir tokat gibi gelmekte olduğuydu.

Sonradan tekrar hatırladım ki yüzmüyor, serin sularca tokat yemiyor, aslında bisikletimin üstünde rüzgâr tarafından sarsılıyordum. Merak ettim, şimdi gözümü kapatsam ve şu yandaki yokuştan sürsem bisikletimi, o zaman nasıl bir his sarardı içimi acaba? Annem olsa, “Çocuk akli işte!” derdi. “Ölçüp biçmeden, tartmadan ne diye yaparsın ki tehlikeli işler?” diye de azarlardı beni.

Ama ne yapayım, merak sardı mı kollarını çocuğa bir kez, bırakmazdı bir daha. Zaman gittikçe o kollar yavaş yavaş sıkılaştır ve çocuk dayanamazdı. Benim özgürlük için merakım da aynı böyleydi. Sadece ben, kolların beni sıkmasını beklememiş, olacaklara çoktan razı olmuşum. Tek isteğim, özgürlüğün her bir türünü tatmaktı.

Bayramlarda şeker dolu cam kâseye uzattığım elim asla bir şekerle geri dönmezdi. Çilekliyi de, limonluyu da, elmalıyı da alır, hepsinin birer birer tadına bakardım. Hepsi de şekerdi ama hiçbirinin tadı birbirine benzemezdi. Nedense, içimden bir ses diyordu ki, özgürlük için de bu geçerliydi.

İşte tam da bu yüzden, o yokuşa sürdüm bisikletimi, açtım kollarımı, kapadım gözlerimi. Şimdi neredeydim, bir hız treninde mi? Anlamak mümkün değildi. Gözlerim sonuna kadar kapalıyken, özgürlüğü göremiyor, sadece hissedebiliyordum. Alnıma çarpıp saçlarımı uçuran bir hırçın rüzgâr olan özgürlüğü daha evvelden bir okyanusa benzeten ben, şimdi de onun koca bir bulut sürüsü olduğunu sanıvermişim. Beyazlıkların içinde süzöldüm, o yumuşaklığın bütün bedenimi sarmasına izin verdim. Bisikletimin gidonunu sıkı sıkıya kavramamış olsam uçup gidecek, bambaşka bir ülkede açacaktım gözlerimi sanki.

Ellerimi kaldırarak, bulutlardan yemek için birkaç lokma koparmaya çalıştım. Avucumu ağzıma götürdüğümde karşılaştığım hiçlikse, benim gerçekliğe geri dönmeme sebep oldu. Gözlerimi son bir hızla açtığımda yokuş bitmiş, altımdaki at misali bisiklet artık sözümü dinlemez olmuştu. Şimdi daha da canlanmıştı. Zincirleri öne arkaya hareket ediyor, tekerler adeta can çekişiyordu. Ne olduğunu anlayamadan, yana doğru devrildim ve dizimle beraber başım da kanamaya başladı. Fakat yerde öylesine yatarken, gülümsediğimi hatırlıyorum.

Tahmin ettiğimden de güzel hissettirmiş, kocaman bir tatmin hissi yaratmıştı bende bu yokuş. İşte bu yüzden, acıyan yanlarıma rağmen kocaman bir gülüş yerleştirmiştim yüzüme. Özgürlük ne güzel şeydi!

Sonradan bayılmış olacağım ki, gözlerimi yeniden açtığımda yatağımdaydım. Ne kadar üzücü! Gözlerimi farklı bir ülkede açmayı beklerken, gel gör ki, o tanıdık simalarla çevrili olarak odamdaydım.

Ardından, beklediğim gibi, bisikletim hakkında ailemle kavga tutuştuk. Onlarca yemin ve onlarca gözyaşı içeren kısacık bir kavga sonrasında, bisikletimin benden alınmasına karar verildi. Önceden alınmış bir kararı nasıl değiştirebilirdim ki? Zaten kötü durumdaymış bisikletim, atım...

Tek üzüldüğüm şey vardı, o da, özgürlüğün bütün tatlarını henüz tadamamış olmamdı. Ancak, anlatamazdım bunu kimseye, anlatsam da anlamazlardı bu hissettiklerimi yetişkinler. Büyüdükleri zaman ellerinden alınmış özgürlüklerinin verdiği acıyı, belki de benim zincirlenmemle yatıştırabiliyorlardı ancak. Ama her türlü karar verilmişti. Yokuşlara, hızla geçilen sokaklara veda etmek zorundaydım.

Bir daha ne bisikletimi görebilmiş, ne de özgürlük okyanusunun serin sularına ayağımı değdirebilmişim. ■

Beste Balcı

6. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

BAŞLANGIÇ

Buralarda güneşin yüzü hep bize dönüktür. Bizde günbatımı yoktur. O sabah da, diğer sabahlarda olduğu gibi, çalışmam için buğday tarlasına gönderdi beni annem. Yırtık ve yamalı ceplerime biraz zeytin, diğer cebime de en bayat yerine acımsı salçasını sürdüğü ekmeği koyarak. Her sabah olduğu gibi.

Annem, gitmeden önce dualar okurdu yüzüme. Yoldaki siluetim kaybolana dek beklerdi kapının önünde. Güneşin yüzünü yakmasına aldırılmazdı. Tülbentini nasırlı elleriyle tutar, ayaklarını iyice gerer; gözlerini kısar ve ben gidene kadar beklerdi ahşap basamaklarda.

Hava sıcaktır bu topraklarda. O kadar sıcaktır ki, ciğerlerinize aldığınız nefesin bile oracıkta kuruyup taşlaştığını düşünürsünüz. Yol boyu sıralanan tarlalar arasında, yorgun gölgelelerin bir belirip bir kaybolduğunu, pamukları toplayan küçücük elleri görürsünüz. Bazı günler ise tarlaya vardığımızda, etraf neşelenir ansızın. Her çapa darbesi yeni bir oyun kurar aklınızda. Saklambaç, körebe, yakantop, beştaş... Arkadaşlarınızın sesi yankılanır kulaklarda. Başınızı bir anlık kaldırıp baktığımızda,

sizden çok uzakta başka bir çocuğun çapayı toprağa kaldırışını görür ve, ‘Dünyanın farklı yerlerinde çocuklar nasıl yaşar?’ diye düşünürsünüz. Sonra çapanın toprağa inişindeki mutsuzlukla dağılır hayalleriniz.

Vakit çoktan öğleni bulmuştu. Ansızın bir ses duydum. Aldırış etmedim, bir uğultuydu sanki.

“Ahmet, koş! Gülseren Yenge bayıldı. Koş!”

Bu sefer arkama dönüp baktığımda, Kamil Amca’nın bana doğru koştuğunu gördüm. Uzaktan dahi belli olan palabıyıkları kimliğini deşifre ediyordu. O sıra onun ağzından çıkanlar beynimde tekrarlanıyordu: “Koş! Gülseren Yenge bayıldı. Koş!” Sonra omuzumda bir el hissettim. “Bre hızlı ol, hızlı!”

Kamil Amca’nın sesini tekrar duyunca, sığağa aldırış etmeden koşmaya başladım. Annemin yanına yetişmeliydim. Güneş yüzüme iki kat daha sert çarpıyordu. Sanki bu kurak, bereketsiz toprağın içinden dikenler çıkmış ayağıma batıyordu.

Eve vardığımda, tüm köyün evimizin etrafında toplandığını gördüm. Sonra annem belirdi kapıda. İki kolundan da birileri tutuyordu. Dengesini sağlayamıyordu. Bahçe sedirine oturduğumuzda, annem konuşmaya başladı.

“Yok bir şeyim, iyiyim. Sen buna aldırış etme, e mi? Benim oğlum büyük adam olacak, eli kalem tutacak. Değil mi, oğlum?”

Tarlada çalışmaktan nasır tutan ellerim, annemin avuçlarının arasındaydı şimdi. İçimde durmak bilmeyen bir fırtına kopuyordu. Bu nasırlı ellerin kitap sayfalarına, tozlu tebeşir tahtasına, sıra sandalyeye dokunuşunu canlandırıyordum zihnimde. Bir okul bahçesinde koşuşan çocukların sesleri çalınıyordu kulağıma. Sessiz kaldım. İçeriye geçip yerdeki döşeğime uzandım ve başımda dönüp duran sivrisinek vızıltılarına aldırış etmedim. Evin kırık pencere pervazından gökyüzünü izlemeye koyuldum ve derin bir uykuya daldım.

Sabah uyandığımda, annemi mutfakta iki büklüm eğilmiş

halde öksürürken yakaladım. Yarı baygın bir şekilde yanına git-tim. “Anne!” diyebilirdim sadece.

Köye gelen hekim, annem için yapılacak pek de bir şey olmadığını söyleyivermişti. Günler geçtikçe annem kötüleşiyordu. Son günlere doğru, artık yataktan kalkamıyor, yer döşeğinde soluğu kesilmiş halde uzanıyordu. Başından aşağı ter damlacıkları süzülüyordu.

Kulağıma eğildi ve, “Git buralardan, oğlum! Benim gibi buralarda sıkışıp kalma! Yolun ışık olsun,” dedi. Gözyaşlarımı tutamadım. Gözyaşlarım yanağımdan süzülüp annemin geceliğinde uçsuz bucaksız bir toz parçası gibi yok olup gitti.

Bu, onun gözlerini son görüşümdü. Bilseydim, her gün daha fazla, daha çok bakardım koyu kahve gözlerine.

Bir süre mezar taşı da boş kaldı annemin. Üstündeki “ÇERMİK, ALAKOÇ KÖYÜ – GÜLSEREN İSKENDER 1953-1996 – RUHU ŞAD OLSUN” yazısı yazıldığında, çoktan unutulup gitmişti. Ne bir şiir ne de anlamlı bir söz... Ama o benim annemdi, unutulamazdı. İnsanı en çok üzen de buydu galiba: Bu kadar önemsedığın birinin yok olup gitmesi.

Annemi sıklıkla ziyaret ediyordum. Mezarının yanına gidip onunla dertleştiğim bir gün, ölmeden önce söyledikleri geldi aklıma: “Git buralardan! Oku, iyi bir adam ol.”

Mezar taşının üstüne bir demet papatya koydum. Biraz da, etrafta nadir görülen kır çiçeklerinden kattım içine. Eve doğru yola koyuldum.

Evde babamın mektup okuduğunu fark ettim. Üstünde annemin adı yazıyordu. Babam, beni görür görmez, mektubu döşeğin arasına sıkıştırdı. “Aç mısın?” diye sordu. Bir şey demedim. Derin bir nefes çekip hava almak için dışarıya çıktım.

O gidince, mektubu döşeğin altından çıkarıp okumaya başladım. ‘*Mehmet, iyi değilim sen de biliyorsun,*’ diye başlayan

mektupta beni okula göndermesi için adeta yalvarıyordu anem. Ellerimden yukarıya doğru bir soğukluk hissi, boynumdan aşağıya doğru sıcak bir baskı hissediyordum.

Dışarı çıktım yalınayak. Koştum, koştum, durmadım. Ta ki, ayaklarım sıcaktan kavrulana kadar. En sonunda durdum ve etrafa baktım. Evimin arkamda gittikçe küçüldüğünü gördüm. Bütün köy bir karınca kadar küçülmüştü. Nefes nefese kalmıştım. Sonra karaltılar seçmeye başladım. Ve yere düşüverdim. Zaman durmuştu. Son gördüğüm şey, annemdi. Keşke hiç uyanmasaydım, onunla orada kalabilseydim.

Uyandığımda, kendimi evde, yer döşeğinde uzanırken buldum. Beni buraya kim getirmişti. Sanki çok derin bir uykudan kalkmıştım. Birden doğrularak dışarıya çıktım. Gökyüzüne baktım, kırlangıçlar uçuşuyordu öylesine. Toprak yoldan aşağıya doğru ilerlediğimde Fatıma'yı gördüm. Fatıma daha on sekiz yaşındaydı ve çok güzel bir kızdı. Çocuk yaşta evlendirilmişti. Babama bunun nedenini sorduğumda, "Evlenme yaşı çoktan gelip çattı, oğlum. Her kız tez vakitte evlendirilip, kocasına itaat etmeli," demişti.

Fatıma, çocuk yaşta gelin olan Fatıma, oyuncaklarıyla kurduğu evcilik oyunu gerçeğe dönüşünce neler yaşamıştı acaba çocuk kalbinde. Okyanus mavisini gözlerinde çocukluğunun izleri duruyordu öylece. Çeşmeden doldurduğu güğümünü üç dört adımda bir yere indirip dinleniyor, alnında biriken teri elinin tersiyle siliyordu.

Ansızın bir ses işittim. Sonra önümden bir şey çabucak geçti. Dönüp arkama baktım ve yaklaşık on beş metre ileride, benim yaşlarımda ya da belki daha küçük bir oğlan çocuğu gördüm. Yavaş adımlarla yanıma yaklaştı. Biz burun buruna gelene kadar durmadı. Yüzü lekelerle doluydu ve gözleri, hasret duyduğum yeşilin en koyu tonuydu.

Sonunda, "Senin adın ne?" diye sormaya cesaret edebildim.

Güç anlaşılan bir Türkçe'yle, "Adım Hüseyin'dir. Bana Hüso derler," dedi. Tuhaf bir aksanı vardı.

"Beni nereden tanıyorsun?"

Bir süre sustu ve yere baktı. Ardından, "Sen hatırlamıyorsun demek. Sen düşmüştün ya? İleride bizim yemiş tarlaları var. Anamla sabahları oraya gideriz. Dönerken, seni yolda bulduk, yanımıza aldık. Yolda bir kadın gördük, sizin köyün girişinde. Masmavi gözleri vardı. Seni görünce çok korktu." O kişinin Fatıma olduğuna emindim.

Sonra devam etti. "Senin bu evde yaşadığını söyledi," diyerek evi işaret etti. "Seni içeri yatırdık anlamla. Bugün, iyi olup olmadığına bakmaya geldim."

Ne diyeceğimi bilemedim. O gece onu aklımdan hiç çıkaramadım. Konuşmasından anlaşılıyordu. Belli ki, bambaşka topraklardan buraya savrulmuştu. Vatansız kalmak nedir, hiç bilmiyordum. Tüm gece arkadaş olduğumuzu düşündüm ve beraberinde gelecek şeyleri hayal ettim.

Arkadaşım olmuştu. Bu benim için gerçek olamayacak kadar güzeldi. Hüseyin'le her gün yorulmadan, usanmadan beraber yürüyorduk. Tarlalara varana kadar yan yana sohbet ediyor, akşam işimiz bittikten sonra vedalaşıp evlerimize dağılıyorduk. Bazen Hüso'nun annesi bazlama sarıp koyuyordu yanımıza. Hüseyin, yalnızlığında hem arkadaşım hem de ailem olmuştu.

O gün yine vedalaşıp evlerimize doğru yürürken, arkadan Hüseyin'in sesini duydum. Beni yanına çağırdı ve, "Şuna da bak!" dedi.

İlk başta aldırış etmedim, ama onu orada görünce kalbimde nedenini bilmediğim bir his oluştu. Sanki yokuştan aşağıya doğru koşuyordum. Kırmızı kenarlıkları, iki büyük tekerleği ve siyah selesi olan bir bisiklet. Ellerimizi üstünde gezdirdikten

sonra birbirimize baktık. İkimiz de daha önce bisiklete hiç binmemiştik, bisikletimiz hiç olmamıştı.

O gün tarlaya çalışmaya gitmedik. Bisiklete bindik ve tuhaf ayaklıkları çevirmeye çalıştık. Yüzlerce kez denedik. Her yerimiz morarmış, dirseklerimiz ve ayaklarımızdan damlayan kana bile aldırış etmez olmuştuk. En sonunda, sıra tekrar bana geldiğinde son bir gayretle çevirdim o ayaklıkları. Yere baktığımda, sanki bir kuş gibi özgürce ilerlediğimi gördüm. Hüseyin peşimden koşuyor, gülüyor, aynı zamanda da bir kurt gibi uluma taklidi yapıyordu. Bana yetişmeye çalışıyordu. Arkama bakmadım bile. Onunla beraber kahkahalarla ulumaya başladım. İşte bu duygu muazzamdı. Duramadım, durmadım. Daha çok çevirdim pedalları ve karnımda kelebekler hissetmeye başladım. Bu yolun sınırından beni başka bir dünyaya uçuran bisikletin kanatları yüzümme rüzgârı üfürüyordu.

Günler peş peşe devam etti. Koca bir yaz bitmişti. Annemin mektubundaki isteği üzerine, babam beni yakın bir ilçeye, okula gönderecekti. Artık benim için hayat değişmeye başlıyordu. Annemin dediği gibi, okuyup büyük adam olacaktım.

Babamın, "Hadi, gidiyoruz!" deyişini duyar duymaz, çantam belimde, elimde annemin mektubuyla dışarı adımımı attım.

Bu, evimizin kapısından dışarı attığım son adımdı. İlerledim ve köyün çıkışına geldiğimde, son bir kez arkama baktım. Fatıma'nın yaşayamadığı çocukluğunu, Hüso'nun vatansızlığını ve bisiklete bindiğimde hissettiğim o kıpırtıları, tarlalarda çalışan yorgun gölgeli çocukları da yanıma aldım. Gülümsedim. Kollarımı açtım ve tepemde uçuşan kırlangıçlara bakarak koşmaya başladım. Onlar kadar özgürdüm şimdi. Çünkü aslında özgürlük benim için, Fatıma'nın okyanus mavisi gözleri, Hüso'nun kahkahaları ve bisikletin yuvarlak tekerlekleriydi. Yeni bir hayatın başlangıcıydı... ■

Buse Naz Obi

8. sınıf öğrencisi

Ordu-Korgan, Çayırkent Şehit Nevzat Çatık Ortaokulu

ÖZGÜRLÜĞE TAKILAN KANATLAR

Rüzgâr, doğadaki en güzel şarkısını söylüyordu bugün. Önce hafif bir ritim tutturuyordu çiçekler, ardından ağaçlar artırıyordu tempoyu. Sırasıyla kuşlar, böcekler, taşlar bütün doğa eşlik ediyordu bu eşsiz konsere. İki küçük çocuk, saçlarını rüzgârın ahengine bırakmış, gülümseyen yüzleriyle, ellerindeki ip kendilerini nereye sürüklerse oraya gidiyorlardı. Bulutlarla kaplı gökyüzünde iki uçurtma, birbirleriyle yarışarcasına bir ileri bir geri savrulup duruyordu.

Uçurtma, çocukların en sevdiği kahramanlarıdır. Çocuklar öteden beriden buldukları iki üç parça tahtayı birleştirmişler, üstlerine iki çocuk çizmişlerdi. Bir uçurtma çok mutluyken, diğeri onun kadar mutlu görünmüyordu. Mutsuz uçurtma diğerinden daha ilerilere uçmaya çalışıyor ama kendine bağlanmış zincirler müsaade etmiyordu. Derken, küçük bir kuş, uçurtmaların etrafında süzölmeye başladı. Hem rüzgârın çılgın dansına ayak uydurmaya çalışıyor hem de uçurtmalara bakıyordu:

"Sizin gibi kuşlar hiç görmemişim daha önce."

Mutlu uçurtma, küçük kuşa bakarak ona cevap verir:

“Biz uçurtmayız, kuş değil.”

“Nasıl uçuyorsunuz peki? Kanatlarınız da yok.”

“Rüzgâr sayesinde. Rüzgâr var oldukça biz de uçabiliyoruz.”

“İlginçmiş. Demek ki, özgürlüğünüz başkasının ellerinde.”

“Öyle sayılır. Sen nereye gidiyorsun, küçük kuş?”

“Özgürce uçabileceğim diyarlara. Kanatlarım olduğu sürece, istediğim yere gidiyorum. Hadi, size güle güle.”

“Güle güle, küçük kuş.”

Mutlu uçurtma, küçük kuş gittikten sonra arkadaşına bakar. Arkadaşının yüzünün asık olduğunu görünce sorar:

“Neden üzgünsün?”

“Nasıl üzülmeyeyim, baksana; iplerimiz uzun olduğu sürece buradayız. Birazdan belki yerlere düşüp sürükleneceğiz.”

“Ne yapabiliriz ki? Bizler uçurtmayız.”

“Bilmiyorum. Acaba bizi tutan zincirler çözülse n’olur, diye düşünüyorum. Acaba o kuş gibi, biz de özgürce uçabileceğimiz yerlere gidebilir miyiz?”

“Gideriz herhalde, ama bu sadece bir hayal.”

Çocuk, yanındaki arkadaşına yaklaşarak ona seslendi. Sesi gür çıkıyordu; sanki rüzgârın da duymasını istiyordu.

“Uçurtmaları bırakalım mı?”

“Neden? Bırakırsak bir daha yakalayamayız.”

“Ben de onun için diyorum. Bakalım nereye kadar gidecekler?”

“Tamam, olur, ama aynı anda bırakacağız.”

İki çocuk, uçurtmalarını aynı anda gökyüzünün derinliklerine, rüzgârın merhametine bırakıverdi. İki uçurtma da iplerinin bırakılmasıyla adeta gökyüzünde süzölmeye başladı. Az önce yanlarından geçen kuş gibi özgürce uçuyorlardı. Nereye gideceklerini bilmiyorlardı, ama onları özgürlüğün beklediğini düşünüyorlardı.

Rüzgârın desteğiyle biraz yol aldıktan sonra, önce mutsuz uçurtma tel örgülere takıldı, ardından arkadaşı mutlu uçurtma. Çabalamalarına rağmen, dikenli tellerden bir türlü kurtulamıyorlardı. Rüzgâr da artık gücünün yetmediğini anlayarak, onları o halde bırakıp gitti.

Uçurtmaların boyunlarına idamlık mahkûmlar gibi cezaları asılmıştı: “SAVAŞ ALANI – GİRMEK YASAKTIR” ■

Melek Rania Ercan

8. sınıf öğrencisi
Özel Ankara Tevfik Fikret Ortaokulu

GRI KUŞ

Karanlık ile ışığın savaşında, aydınlık hükmetti yeni tahta. Gözlerimi araladım, kelepçelenmiş bir çift el... Demir parmaklıkların ardında esir kalmış ihtiyar bir ruhum ben.

Yaşlı demir parmaklıklarda elimi gezdiriyorum. Kim bilir kaç hükümlünün ahını almışlar, onlara “sus” parmakları olmuşlar.

Gardiyan yanıma yaklaştı. Yüzünde aşağılayıcı bir ifadeyle önce beni süzdü, sonra ağır adımlarla uzaklaştı. Deri ayakkabısının gıcirtısı koridorda yankılandı... Geri döndüğünde, hücremin kapısını açtı ve beni “bekleme odasına” götürdü.

Bekleme odası... Beklemelisin, zira burası ‘bekleme odası’.

Siyah odadan sigara dumanı ve gürültü yükseliyor. Kaba erkek sesleri... Bense, duvardaki yelkovan ve akrebin yarışını izliyorum: Tik tak, tik tak... Sorgu sırası bana gelince, içeri bir çeylan çekingenliğiyle giriyorum. Odada tek bir lamba var, o da oturacağım sandalyenin üzerinde asılı. Kapı gıcırdayarak kapanıyor, sürgüler çekiliyor. Karşımda kahverengi gözlü, kestane saçlı bir delikanlı duruyor. Yeni, her halinden belli bu.

Hücreme geri gönderildiğimde, artık bedenim yorulmuş.

Nemli ve soğuk yel, aralıklı pencereden gelip saçlarımı okşuyor. Gardiyan bana tekrar bakıyor, bu sefer gözleri bir ana şefkatiyle acıyor bana.

Ertesi gün, şafak sökmeden gözlerimi açtım. Rüzgâr hafiflemiş, gardiyan değişmişti. Elindeki alüminyum tepsiyi bana uzattı. Plastik tabaklardaki yemekle, baba ocağındakiler elbette kıyaslanamazdı.

Beklerken saatler geçmek bilmedi. Koğuşa taşınyordum. İki insan yüzü göreceğim ve belki bir çift kelam edebilecektim.

Koğuş sessizdi. Ruhsuz bedenler sarmıştı burayı. Artık, bırakmışlardı savaşmayı. Belki de bir an önce şu “ecel çizgisini” çizme çabasındaydılar...

Etraf tozluymdu; ranzalardaki çarşaf lar gri, yorganlar siyahtı. Netti her şey, bir tek o çarşaf lar dışında... Ne beyaz ne siyah, gri işte. Ne ışık ne karanlık, ne gece ne gündüz... Ne ölüm ne yaşam, iki kapının da bekçisiydi gri...

Elimdeki iki parça eşyayı yerleştirdim, suyumu yudumladım ve yatağın üstünde doğruldum. Elime bir kalem bir kâğıt aldım. Lakin biliyordum, hükümet, kalemlle kâğıdın öpüşmesine, tıpkı âhen-can (sert) bir babanın tutumu gibi, karşıydı. Yine de ben onların dansını izledim, tekrar ve tekrar... Pist sadece onlara ait, kâğıda ve kaleme...

Ruhsuz bedenlerden biri yanıma doğru yola koyuldu, beni baştan aşağıya süzdü. Gözlerinin altı mosmordu, teni solmuştu. Gözleri derin okyanusların en dibiydi... Ağzı mühür lenmişti, konuşmayı seneler geçmiş olmalı ki, önce boğazını temizledi, sonra, “Hayırdır?” dedi, neden benim de bu karanlık kuyuya düştüğümü öğrenmek amacıyla.

Bense, “Hayır mayır yok,” dedim, konuşmak istemedim. Belki de “onlar” gibi olmak, yelkovanla akrebin yarışında helak olmak istemediğimden... Sadece sustum... Ruhsuz beden silik adımlarla yanımdan uzaklaştı...

Ranzama oturdum. Herkesin bir uğraşı vardı, bense durmuş, duvarı süzüyordum, anlamsızca. Hâkim dört sene demişti, bin dört yüz altmış gün ederdi bu. Anamdan ayrı, babamın “namus”unu lekeleyeceğim, namütenahi (sonsuz) bin dört yüz altmış gün... Ben de bir parçası olacaktım bu ruhsuzlar dünyasının, sessizliğe saklanmışların fısıltılarıyla uyuyacaktım geceleri, vaveyla edecektim belki, fakat karanlık yutacaktı beni de, feryadımı da...

Şafak sökerken kıpırtılar başladı. Herkes banyoya akın etti, ben en son çıktım ayna hazretlerinin karşısına. Bitkin düşmüştüm. Gözlerimdeki ışık, sönmüş yıldızlar uğruna yanarken feda olmuştu. Velhasıl gözyaşı dökmeden ağlamayı, ses çıkarmadan bağırılmayı öğretmişti hayat bana. Zira çürüyorum adeta, parmaklıkların ardında.

Günler aynıydı hep; tek farklı olan, avluda gördüğüm kuşlardı. Mukadderatlarında (kaderlerinde) vardı göklerde hüküm sürmek, bana ise her gün onları izlemek düşüyordu... Fısıltı ve gölgelerin esiri bir ruh olmuştum; artık ruhum yorulmuştu. Nitekim, ben de ölü bedenlerden biri haline gelmişim.

“Belki varken, olmasa da olur diyebilirdim, ancak insan kaybedince anlıyor değerini.”

Kuşlar bana uçmayı hatırlatıyordu, cansız bedenlerse faniyatı, şu ölümlü dünyayı.

Koğuştakiler her zaman için aynı tavrı takınıyorlardı: sarfınazar (dikkate almama), biraz da karamsar. Bu payidar (sonsuzca kalıcı) demirlerin ardında suskunlardı hep, umutsuz, kaybolmuş. Gün ışığını unutmuş ruhları çoktan terk etmişti bu diyarı, bedenleriye son hazırlıklarını tamamlıyorlardı, gitmeden önce...

Ahirinde (Sonunda) yelkovan akrebe vurdu, bir hiçlik uğruna süren bu yarışmada... Neden durdular, kim için durdular? Evet evet, bu ihtiyar için...

Kirli sokaklarda top peşinde yorulmaya doyamamış bir çocuk misali, özgürlüğüme doyamamıştım. Kuşlarım, siz uçun, ta ki kaçınılmaz son gelinceye dek. Kaldırımlar benim ayağıma ve fırtınalar sizin kanatlarınıza dolanmadan önce... Kuşlarım, siz çırpın ihtişamlı kanatlarınızı. Ben de bir kuşum artık, efsunkâr (büyülü) mavi ve ben, dans ediyoruz.

Ben de bir kuşum artık... ■

Öykü Karapıçak

6. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Ankara Ortaokulu

İKİ IŞIK ARASI OYUN

Bahçede oturuyor, yüzüne vuran güneşin sevinci içinde arabasıyla oynuyor. Arabası kalitesiz bir plastik kırmızısı. Tek tekerinin kırık olmasına ve üstündeki plastiğin çatlamasına rağmen yüzündeki gülüş, bazı insanlara onun, çok kaliteli ve yeni model bir arabayla oynadığını düşündürebilir. Çimenlerde yalınayak geziyor. Hayal dünyasında o arabanın içinde, tekerleklerin üstünde rüzgârla yarışıyor gibi...

Yüzüne vuran hafif meltem; kahverengi, birbirine karışmış, kirli saçlarıyla kovalamaca oynuyor. Yırtık pantolonundaki delikten, kurumuş kanyla yarısı belli oluyor. Daha ilkbaharın yalnızca güneşle insanlara göz kırptığı günler olmasına rağmen, üstünde tozlanmış ve yıpranmış, kısa kollu, mavi bir tişört var. Zeytin gibi gözleri sevincinden, heyecanından parlıyor.

Duruyor. Arabasının yanında beliren gölgeden adeta nutku tutuluyor. Şak! Yanağında annesinin eli, kulağında bir çınlama. Eline tutuşturulan mendiller ve boynuna asılan "LÜTFEN YARDIM EDİN" levhası... Kulağında hâlâ o çınlama... Bahçe kapısına yürüyor, elinde mendilleri, gözünde yaşlarla.

Arkasından bağıyor annesi: "Bir de oturmuş, arabasıyla oynuyor! Akşam sen görürsün oyunu!"

Kulağında annesinin sesi ve o tokadının çınlaması... Kapıdan çıkıyor ve koşmaya başlıyor. Gözünden süzülen yaşlar, ilkbaharın gelişiyle çıkmaya başlamış karahindibaların üstüne akıyor. Bacaklarında mecal, gözlerinde de incileri kalmadığını hissedip duruyor. Ağlamaktan şişmiş gözleriyle, bir sallanan ağaç dallarına, bir de ayağına batan çakıltaşlarına bakıyor. Gözü dalıyor taşlara. Aralarından en parlakını, en büyüğünü seçip oyun oynamaya başlıyor kendince. Yanağındaki acıyı tamamen unutmuşu benziyor. Olanca gücüyle taşa vurup, her seferinde peşi sıra koşturuyor. Taş diğer taşlara, arnavutkaldırımındaki çıkıntılara takılıp taklalar atınca, kıkırdamalar saçıyor çocuk etrafa.

Son bir kez daha tekmeliyor taşını ve duruyor. İleri doğru bakıp derin bir nefes alıyor. Ciğerlerine giren o egzoz havasından iğrenmiş gibi bir surat takınıp kendi işyerine, anayola doğru yürümeye başlıyor.

Saat sabah altı civarı... Pek araba yok ama boş da değil yollar. Çocuk, trafik lambasının direğine yaslanmış, bir şarkı mırıldanıyor. Yeşil ışığın sönmesini bekliyor. Normalde, trafikte kırmızı rengi pek sevmese de, eve, en az beş mendil satmadan dönmekten, gece aç bırakılmaktan, oyun oynayamamaktan korkuyor. Korku dolu zeytin gözleriyle yukarı, ışığa bakıyor ve görüyor kırmızı rengi...

Kendini toparlayıp, eline mendillerini, kartonunu alıyor ve umutla ilk arabaya doğru yola koyuluyor. Siyah, geniş bir araba. Kaldırımdan inip sürücüsüyle iletişime geçmek için arabanın önünden dolaşılıyor. Kapıya dayanıp, parmak uçlarına kalkıyor. Yaralı parmak uçları yanıyor o sırada. Camı tıklatıyor. İçeriden ses gelmiyor. Bir kez daha tıklatıyor camı, ancak nafiye.

Arkadaki arabaya geliyor sıra. Bu araba da kırmızı, onunki gibi. Ama dört tekeri de yerinde, sapasağlam duruyor. Araba-

nın kapısındaki çıkıntıdan yardım alarak, parmak ucuna yükseliyor. Acısını bastıramayıp ağlamaklı bir ses tonuyla ve gözlerinde yaşlarla soruyor içerideki hanımefendiye:

“Mendil alır mısınız?”

Kadın, arkadan çocuğuna sesleniyor, çantasını uzatması için. Çocuk, belli ki okula gidiyor. Saçları taralı, üstünde üniforması. Hayallere dalıyor o sırada, onun da okula gittiği, arkadaşları olduğu, kitapları okuyabildiği bir dünya hayal ediyor. Aniden, arkadaki arabanın korna sesiyle, kadın yeşil ışığın yandığının farkına varıyor. Çocuğun eline beş lira sıkıştırıp bir gülücük atıyor. Ve saçları dalgalanıyor çocuğun, önünden geçen insanların işe, okula yetişme çabasıyla. Ayağında acısı, elinde mendilleri, kartonu ve beş lirası, birbirine karışmış saçlarıyla kaldırma koşuyor. Bir sonraki ışığı beklemek üzere, yere oturup taşlarla oynuyor.

Saat akşam altı civarı... Arabalar kısmen azalmış. Çocuk, elinde kalan mendilleri sayıyor. Trafik lambasının direğine yaslanıp dönmeye, şarkılar mırıldanmaya başlıyor. Bir yandan eve dönüp yemek yemek, arabasıyla oynamak istiyor, bir yandan da annesinin sabah dediklerinden sonra eve dönmeye korkuyor. Elinde kalan son üç mendili satma düşüncesiyle o günkü mesaisinin son kırmızı ışığını beklemeye koyuluyor. Onu beklerken de, yine kendini kaptırıp bir ağaç yaprağını kovalamaya, oyunlar oynamaya başlıyor.

Tam yaprağı yakalayacağı sırada, arabalar duruyor ve çocuk önündeki arabaya doğru yürüyor. Ayağının acısı azalmış, sabah annesinin attığı tokadın acısı neredeyse tamamen geçmiş. Boyu yetişmediğinden, yine parmak uçlarında yükseliyor ve arabanın camını tıklatıyor.

İçeride, siyah takım elbiseli bir adam oturuyor. Adam çocuğa bakmıyor. Tekrar tıklatıyor çocuk camı. Adam, umursamaz bir bakış atıyor ilk başta, ancak çocuğun o zeytin gözlerine bak-

tıkça sanki içi yumuşuyor ve çocuğa gülümseyiveriyor birden. Çocuk, mendilleri gösteriyor camın arkasından. Adam, elini cebine atıyor ve iki lira çıkarıyor. Camını açıp çocuğa parayı uzatıyor ve o tozlu, kızarmış eline parayı bırakıyor. Mendilini uzatıyor çocuk adama minnettar bir ifadeyle. Teşekkür ediyor adam ona. Ama sözcüklerle değil, gözleriyle. Çocuk el sallayıp kaldırma doğru yürümeye başlıyor.

Yeşil ışığın yandığını gören sürücüler, araçlarını evlerine, ailelerine doğru dörtlüye sürüyorlar. Çocuk, elinde kalan iki mendil paketini, o gün kazandığı parayı ve kartonunu alıp, sabah geldiği yolu geri yürümeye başlıyor.

Dönüş yolunda, sabah oyun oynadığı, arkadaşlık ettiği taşı arıyor gözleri, ancak bulamıyor. Onun yerine, o taşın ailesi olduğunu düşündüğü diğer taşları görüyor. İçlerinden birini eline alıyor ve arkadaşını görürlerse onu yarın sabah tekrar oynamak için buraya çağırdığını iletmelerini istiyor. Eline aldığı taşı nazikçe yere bırakıp, kafasındaki korkularla yürümeye başlıyor. Eve dönmekten, annesinden çok korkuyor.

Bir süre sonra kavşağa geliyor. Sağ taraftan ilerlerse eve, soldan ilerlerse çayıra, rengârenk güllerin, lalelerin arasına gidecek. O sola dönüyor. Güneşin ısıttığı çimenlere basarak çayıra yöneliyor.

Mutlu, çok mutlu. Çimenlerin üstünde, lalelerin arasında adeta bir ceylan gibi sıçrayarak koşuyor. Güneş batmaya başlamış, ancak o yorulmuyor. Bir süre sonra kendini yere bırakıyor. Ceplerinden, bugün kazandığı bozuk paralar etrafa saçılıyor. Sanki karda melek çiziyormuş gibi, kollarını ve bacaklarını bozuk paralara çarparak hareket ettiriyor. Gözlerini kapıyor ve derin bir nefes alarak günün bütün yükünü dışarı atıyor.

Ayağa kalkıp bozuk paralarını topluyor, cebine atıyor. Mendillerini ve kartonu kolunun arasına sıkıştırıp ufka bakıyor. Batan güneş, mavi gökyüzüne kırmızı turuncu bir renk vermiş. Ça-

yırdaki çiçeklere, kelebeklere veda ediyor. Çocuk, arkasında güneş, önünde evinin yolu, yürümeye başlıyor. Yürürken aklında olan şey, çocukların özgürlüğünün bu duygu olduğu...

Birden aklına, sabah evden yayılan mis gibi ekmek kokusu geliyor. Acıktığını hissederek, sevinç ve heyecanla evine yürümeye devam ediyor... ■

Parla Şenel

6. sınıf öğrencisi

ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

SÖZCÜKLERİN PEŞİNDE

Dikkat edin kaçıyor!

Kaçıyor, kaçıyor!

Tutun onu!

Olamaz yakalayamadınız!

Ağı getirin çabuk çabuk. Daba bızlı!

O tarafta. Yakalayın!

Dağa çıktı!

‘Sıcak bir yaz gecesiydi ve benim harflerim, defterime çizdiğim dağın sıcak etekleri arasında kaybolmuştu. Bütün umutlarım ve hayallerim de kaçmıştı ıssızlığa. Onca sıcaklığın arasında şimdi erimmiştir onlar.’

... Minik bir ara, ben Parla; harflerdir benim tasam derdim...

‘Umutsuz olmamalıyım, cesur olmalıyım, çünkü harflerim beni heyecanlandırıp öyle güzel kelime oyunları yaparlar ki...’ diye düşünürken, gecenin karanlığında bir “Vırrrak!” sesi duydum. Merak edip ağaç evimden dışarı çıktım, sesin geldiği ta-

rafa doğru yürüyünce, çok şaşırdım. Karşımda, ekose gömlek ve kot pantolon giymiş bir kurbağa vardı. Elinde, içi ateşböceği dolu bir lamba taşıyordu. Kurbağa bana göz kırptı ve arkasından gelmemi söyledi. Bir anda yay gibi açtığı bacaklarıyla öyle uzağa zıpladı ki, gözden kayboldu. Neyse ki, ateşböceklerinin ışıklarıyla onu takip edebiliyordum.

Çalılardan yapılmış bir kaydırak, beni ışığın geldiği geçidin derinliklerine götürdü. Derinliklerde gün doğuverdi. Zaman ne çabuk geçmişti. Geçidin dibinde bir tane masa ve masanın da üstünde ışıltılı parlayan bir yaprak vardı. Gözlerim kamaşmıştı, koşarak yaprağı aldım ve okumaya başladım. Üstünde şunlar yazıyordu:

*Madem buraya kadar geldin
Oyun başlıyor bazırısan.
'Ö' ile başlar o müthiş kelime,
Tabii doğru yere koyarsan.*

Masanın üstüne oturup düşündüm. Kelime haznemi gözden geçirdim: *öz, öküz, ödev, ödül, bir hafta önce öğrendiğim östaki, özlem, ördek, öpücük, öfke...* Aklıma gelen sözcükler bunlardı. Etrafa baktım:

mitkab sret – düz baktım;
çapraz
bakınca
anladım.

Duvarın üstüne kulak çizilmişti ve içi oyuktu. Ayağımı kulaklığın içine attım ve birden kulak yolundan kayıp örse çarptım, östakinin içinden sıyrılıp çukura, yani geldiğim yere döndüm. Hava iyice aydınlanmıştı, kuşlar cıvıldıyordu.

Ormanda yürürken, uzaktan gelen konuşma seslerini duydum ve *sessizce sesin geldiği yöne* doğru gittim. Kır yeşili me-

şenin üstünde karnını doyuran orman sakini Sincap, akçaağacın kızıla çalan yaprakları arasında saklanmış Karga'ya ve kır çiçeklerinin üstünde iki ayağının üzerine kalkmış Tilki'ye, "Öyle bakmayın birbirinize öfkeli öfkeli. Kötü bir geçmişiniz var besbelli..." diyordu.

Sincap, Tilki ve Karga'nın sohbetlerine eşlik etmek için yanlarına gidiyordum ki, ayağım takıldı ve birden yere düştüm. Şöyle bakınca etrafa, renkleriyle göz kamaştırıcı bir zoisit taşının beni düşürdüğünü fark ettim. Taş öyle güzeldi ki, yanıma almaya karar verdim.

Taşı kaldırıncaya, altında saklanan karınca başını çevirip bana, "Günlerdir seni bekliyorum, nerelerdeydin? Hemen sırtıma atla!" dedi ve **büyüdü, büyüdü, büyüdü, koskocaman** oldu. Ben de sırtına atladım.

İki saat sonra "İnişe geçiyoruz, burası Zaferistan, burada iyiler de var kötüler de... Dikkatli olmalısın," dedi. **Küçüldü, küçüldü, küçüldü...** ve yere bıraktığım zoisit taşının altına girdi. Ben de yürümeye başladım ve orman yolunda zehirli zakkumlar kadar zalim; zinde zambaklar kadar zarif zürafalar gördüm. Ne yapıyorlar diye merak edip yanlarına yaklaştım. Birçok grup vardı. Yarışma yapıyorlardı. Yaprak yeme, uzun atlama, koşu yarışması... Hepsisi de çok eğlenceli görünüyordu, ama kazanan yoktu. Şaşırmıştım, çünkü burası Zaferistan'dı ve bence mutlaka biri zafere ulaşmalıydı.

Bir zürafaya, "Neden hiç kimse kazanmıyor, bir birinci çıkmıyor?" diye sordum.

O da güldü, "Bir birinci çıkmadığı sürece herkes kazanıyor," diye cevap verdi. Aklıma yatmıştı, ama ben yine de ağzımı açıp zır zır ötünce, zürafa sözümü kesti.

"Sen de pek gevezesin. Seni Gevezeler Şehri'ne götüreyim bari," dedi. "Hadi, sarıl boynuma."

Yaklaşık bir gece sonra, Gevezeler Şehri'ne varmıştık. Züra-

fa, “Burada çoğunlukla gergedanlar ve gergedanböcekleri yaşar ve çok gevezedirler. Hele konuları hak hukuk mücadelesi olunca,” dedi. Sonra zarif adımlarla Zaferistan’a doğru yola koyuldu.

Gevezeler Şehri’nin sokaklarında yürürken, bir mahkeme salonunda buldum kendimi. Kürsünün birinde gergedan, birinde gergedanböceği vardı. Gergedanböceğinin kanadı zedelemişti, gergedanın da ayağında bir ısırık vardı. Hâkim, GÜMBÜR GÜMBÜR konuşmaya başlayınca şaşkırdım, çünkü hâkim bir gelincik çiçeğiymiş. Üstünde yapraklardan bir kıyafet vardı.

“İkinizi de suçsuz buluyorum. Birbirinizden özür dilemelisiniz,” dedi. *Gergedan, gergedanböceğinden, gergedanböceği de gergedandan* özür diledi ve iki iyi arkadaş oldular. Sonra mahkeme binasında bir gürültü koptu. Hangi konuşmaya kulak kabartsam, bilemiyordum.

Bir sürü SESSSSSS geliyordu her salondan. Kimse birbirini DİNLEMİYORDU anlaşılın. Biri evine HIRSIZ girmesinden, diğeri borunun PATLAMASINDAN, öteki de DEP-rem-DEN söz ediyordu. *Gerekli gereksiz bu kadar gevezelik* üzmüştü biraz beni... Bir gergedan yanıma yaklaştı ve, “Seni Üzüntüler Kasabası’na götüreceğim, orada herkes üzgün. Zaten, adından anlamışsındır, atla boynuzuma,” dedi.

Önceki yolculuklarımdan çok daha heyecanlı ve çok daha hızlıydı. Hemencecik Üzüntüler Kasabası’na varmıştık. Yürümeye başladım, her evin camından su sızıyordu ve ağıt sesleri geliyordu. Kasaba çok küçüktü, neredeyse köşe bucak gezdim. Evlerin kapılarından, pencerelerinden sızan suların gözyaşı olduğunu fark ettim. “Oyuncağım kayboldu! Sevgilim aldattı! Ödevimin kenarı yırtıldı! Burnum kaşındı! Uykum kaçtı!” diyen insanlar, vara yoğa içli içli ağlıyordu.

Üzüntüler Kasabası’nda üzülecek bir şeyi olan pek mutlu oluyor, bu defa da mutlu olduğuna üzülüyordu. Burayı pek sevmemişim. Sokakta gözyaşı birikintilerine basmadan yürümeye

çalışırken, ‘Şu kasabanın kasvetini dağıtacak bir güneş doğsa üstlerine,’ diye düşündüm. Birden, kendimi rubbekya tarlasında bulmayayım mı? Aynı zamanda adı *güneş şapkası* olan bu çiçekler turuncu, siyah ve sarı renkleriyle çok güzel görünüyorlardı.

Derken, bir rakun üstüme atladı. Herhalde, “Seni bilmem ne şehrine götürüyem,” diyecek diye beklerken, kendimi rafting yaparken buldum. Her şey rengârenkti: Ringa balıkları, bot, dere, çiçekler ve yosunlar. Uzaktan bir radyonun rahatlatan sesini duyuyordum. Renkli nehrin kenarında minik bir kulübe ilişti gözüme. Camdan bakınca, içeride örgü ören, etrafında kedilerin yumaklarla oynadığı, kar beyaz saçlı, elma yanaklı, gök gözlü bir nineyle göz göze geldim.

Bana şöyle dedi, “Harflerle oynayan minik çocuk sen olmalısın, öyle güzel bir oyunun içindesin ki, şimdi sıra ‘L’ harfinde, haydi onu aramaya.” L şeklindeki bastonuyla pencereden uzak bir vadiyi işaret etti.

Bastonun ucunu takip edip yürümeye başladım. Karnım gurulduyordu ve kendimi yorgun hissediyordum. Derken, önümde bir ağaç, dal budak vermeye başladı. Dallarından çeşit çeşit meyveler sarkıyordu. Çilek, kavun, karpuz, kiraz, muz ve şeftali gibi meyveye benzer meyveler... Bir de, meyve olmasına şaşıttığım duyguların meyveleri: Neşe meyvesi, mutluluk meyvesi, hüznün meyvesi, keder meyvesi... Bu güzel meyvelerin hepsi aynı ağacın dallarından sarkıyordu. Birbirinden farklı özellikteki meyvelerin aynı ağaçta uyum içinde yaşıyor olması beni çok etkilemişti.

Ağacın yaprakları arasından bir maymun süzüldü. Acı ve tatlı meyveleri birlikte yiyebilsem, lezzet alabileceğimi söyledi. Ben de, mutluluk ile hüznün meyvesini birlikte yedim. Ağacın adını da Lezzet Ağacı koydum.

‘Acaba beni yeni bir yere, durmadan lahana kemiren bu

maymun mu götürecek?’ diye düşünürken, tepemizden bir leylek sürüsü geçti. Sürüden lak lak bir leylek, “Bizi takip edin, sizi harika bir köye götüreceğiz!” dedi. Ben sürünün en arkasına çoktan takılmıştım bile.

Leylekler gözden kaybolurken, ben de sözü edilen hayaller köyüne varmıştım. Köyün muhtarı beni üvez ağacının altında bekliyordu. Köyün muhtarı da pek tuhaftı. Tek gözlü ve kuyruklu, mor bir canlıydı. Üç eli ve dört ayağı vardı. Yaklaşık bir araba büyüklüğündeydi. Kulaklarından nefes alıyordu ve sık sık “Üffffff!” sesi çıkıyordu kuyruğunun ucundan.

Kuyruğuna dik dik baktığımı görünce, “Ben muhtar Üffemella. Sana etrafı gezdireceğim,” dedi.

Üfleye püfleye bir ütücünün dükkânına götürdü beni. Bu bir hayal ütücüsüydü! Eskimiş, yıpranmış ve kırışmış hayalleri yeniliyordu. Bir hayal ütüsüyle, yüz hayali ütülüyordu. Bir sürü alet vardı: çarklara üyas deniyordu, makaslara ülusak, makaralara ürte... Bu garibime gitmişti. Demek ki, harfim “Ü”ydü. Acaba ülusak, ürte... bu sözcükler var mıydı, ben mi uyduruyordum?

Keyfim kaçmaya başlamıştı ki, hayal ütücüsü bana bir çarşaf verdi: “Bu hayal çarşaf, istediğin zaman istediğin şeye dönüşebilir.”

Çarşafı bir paraşüt yaptım. “Oo piti piti!” deyip, gideceğim yolu seçtim. Beni bu yolculuğa kaybolan kelimelerim çıkardığına göre, son durağım Kayıplar Adası olacaktı. Oyunu bitiren o sesin “K” olduğunu hissettim. Paraşütle gökyüzünde süzülürken, çılgınca çakan şimşekler ve uğultulu rüzgâr içimi ürpertti; ta ki, bir kartalın tüylerinin arasına sığınıp, Karman Çorman Okyanusu’ndaki adaya inene kadar.

Kertenkelelerin, kelerlerin, kokarcaların, karacaların, kargaların, kaplumbağaların, kanaryaların, kanguruların, karabatakların ve de karadulların eviydi bu gemi adası. Hepsiyile ilgilenen, onların ihtiyaçlarını karşılayan bir de korsan vardı. Korsan

benim yaşlarımdaydı. Nerden gelip nereye gittiğimi sordu. Ben de, bir yaz gecesi defterime çizdiğim dağ resmini ve o resim için yazmayı düşündüğüm hikâyeme güzel sözcükler ararken çıktığım yolculuğu baştan sona anlattım.

Anlattıkça, hikâyemin tuhaflığı beni de şaşırttı. Olmadık şeylerle doluydu hikâyem. Kim inanırdı bunlara? Hayallerimin arasında kaybolmuşum, hikâyemin gerçeğe hiçbir ilgisi yoktu.

Korsan, içsesimi duymuş gibi söz aldı. “Burası, Kayıplar Adası. Hayalleri arasında kaybolanlar, burada hayalleriyle yeniden buluşurlar,” dedi.

Bu söz üzerine, bu fantastik yolculuğumun neden Kayıplar Adası’nda sonlandığını hisseder gibi olmuştum. Evet, artık o sihirli kelime ortaya çıkmıştı: ÖZGÜRLÜK.

Özgürlük, kimi zaman, dünyanın tüm seslerini bize duyan kulağımızın içindeki “Ö”rste,

kimi zaman, vazgeçmemenin kazandığı “Z” aferistan’da, kimi zaman, tüm anlaşmazlıklara rağmen birbirlerine dost elini uzatan “G”ergedan ve “G”ergedanböceğinde,

kimi zaman, “Ü”züntüler Kasabası’na doğması beklenen güneşte,

kimi zaman, “R”udbekya tarlasının göz alıcı renklerinde, kimi zaman, dallarında yaşamın çeşit çeşit tatlarını barındıran muhteşem “L”ezzet ağacında,

kimi zaman, hayalleri gerçekleştiren hayal “Ü”tücüsünün çarşafında,

kimi zaman, kayıp hayallerin tekrar gün ışığına çıktığı “K”ayıplar Adası’nda...

Ve en önemlisi, düşlediklerini özgürce yazan çocukların kalemindedi. ■

Selin Gümüşlüoğlu

8. sınıf öğrencisi
Ankara TED Koleji

PRANGA

Kurumaya hatta dökülmeye yüz tutmuş tahtadan yapılmış penceresinin engelleyemediği egzozun ve yakınındaki fabrikadan çıkan buharların oluşturduğu ağır kokular odasının içine doldu. Daha sonra, bu burun yakıcı kokular onu sevdiği tek şeyden de uyandırdı: Rüyalarından. Rüyaları, onun sığınabileceği ve kendini özgür hissedebileceği tek yerdi. Orada istediği her şeyi yapabilir, bazen dünyanın en sevilen kişisi olabilir, bazen de uyandığında dönüştüğu kişiden çok daha farklı, sosyal, kendisiyle barışık ve özgür biri olabilirdi. Her gün uyanacağını bilse de, hâlâ en sevdiği yer orasıydı bu koca dünyada.

Uyandı, yosun yeşili terliklerini giydi ve her gün duyduğu araba, korna seslerini nefretle bir kez daha dinleyip dişlerini fırçalamaya gitti. Odasına döndüğünde, telefonunu kapatmadığını fark etti ve radyasyonun vücudunu ne kadar etkilediğini düşünmemeye çalışarak saate baktı. Sabahın 8'iydi. Her zamanki gibi erken kalkmıştı. Somurtarak, bugün ne yapacağını düşündü. Hiçbir şey. Belki biraz bilgisayar oyunu oynar, daha sonra da, her gün yaptığı gibi, terapiye giderdi. Orada duyduğu saç-

ma öğütlerden sonra da tekrar evine gelir, uyumaya çalışır ve rüyalarında harikalar yaratırdı.

Tam bunları düşünürken, telefonunun rahatsız edici melodisi çalmaya başladı. Bilinmeyen bir numara arıyordu. Normalde bu tip aramalara bakmazdı, ama o gün, içinde bunun önemli olduğunu söyleyen bir his vardı. Telefonu açtı.

Tiz sesle konuşan bir kadın, "Siz Bay John musunuz acaba?" diye sordu.

"Evet, benim," diye karşılık verdi. Sesinin bu kadar gür çıktığına şaşırmıştı.

"Ben, SON GÜN DANIşMANLIğI'ndan arıyorum," dedi kadın.

John, bu ismi daha önce haberlerde duymuştu. Böyle bir danışmanlığın varlığı tartışılsa da, eğer böyle bir yer varsa, buranın insanlara hayatlarında kaç saatleri kaldığını söyleyen bir şirket olduğu söylentisi dolaşıyordu.

"Üzgünüm, ancak önümüzdeki on iki saat içinde sizi kaybedeceğiz, Bay John," dedi sessizlikten yararlanan kadın.

"Bu... Bu gerçek mi? Nereden biliyorsunuz?" diye sorabildi sadece John.

"Bazı algoritmalarımız var, onlardan yararlanıyoruz ve bu gerçek, efendim. Sizi son gününüzde rahatsız etmeyeyim," dedi ve telefonu kapattı.

John nefes alamamaya, hatta ellerini oynatamamaya başladı. Bu bir şaka mıydı? Ama kim böyle bir şaka yapardı ki ona? Bugün son günü müydü? Ne yapacaktı şimdi?..

On, on beş dakikalık bir sessizlikten sonra John, hayatının en güzel gününü yaşamaya karar verdi. Eğer bu doğruysa, son gününü bilgisayar oyunu veya terapiyle mahvedemezdi. Hızla giyindi. Bu kadar kolay ikna olduğuna inanmak istemese de, yapıyordu işte. Son gününü boş durarak geçireceği korkusuna yenik düşmüştü.

Kıracaktı beynindeki prangaları; açacaktı parmaklıkları; içinden geldiği gibi, canının istediği gibi bırakacaktı kendini sokaklara; güneşin sıcaklığını hissedecekti tüm vücudunda; hep şikâyet ettiği güneşten, insanlardan, gürültücü çocuklardan, sokak kedilerinden ilk kez zevk alacaktı. Öyle ya, özgür olmak böyle bir şeydi; beynindeki prangaları, önyargıları, olumsuz düşünceleri yıkmadan, gerçekten özgürleşemezdi.

Özgürlük karanlıkta yeşeremezdi ki. Çaba gerektirirdi; dinlemeyi, anlamayı, hoşgörüyü, farklılıkları zenginlik olarak görmeyi gerektirirdi. Geç kalmıştı John, hiç görememişti hayatın zenginliklerini, hiç keşfedememişti kendini, hiç sevinçle kanat çırpamıştı kuşlar gibi.

Kalan on iki saat içinde istediği her şeyi yapabilmesi imkânsızdı. Penceresinden dışarıya bakarken, bunun son bakışı olabileceğini düşündü. Güneş girmesin diye kapkara bir perdeyle kapattığı penceresini sonuna kadar açıp, dışarıdaki kuş seslerini bir sabah daha duyabilseydi keşke.

John henüz ne yapacağını kestirememiş, kendini hızla dışarıya atmıştı. Etrafına, sokaklarda koşuşturan ve patronlarından azar işitmeye giden, somurtkan yüzlere, trafikte bir türlü ilerleyemeyen arabalara ve korna seslerinin yükseldiği yollara baktı. Herkes hayatında bir şeyler yapıyordu. Sadece bir kişi dışında: Kendisi.

Hayatı boyunca herkesten, her şeyden kaçmıştı. Ailesinden, arkadaşlarından, hatta yalnız yaşadığı için ara sıra ona sıcak börek getiren, güler yüzlü, yaşlı karşı komşusundan bile... Kendini o küçük odasına hapsetmişti. Şimdiye kadar yaptığı tek şey, hiçbir şeyden memnun olmamak, kendini diğer insanlara benzemeyen biri olarak görmek ve hayatla arasına, önüne geçilemeyen zincirler koymaktı. Bu zincirler, hapishanedekiler gibi değildi. Onların anahtarı vardı; ancak bu zincirlerin anahtarı yoktu ya da o, öyle sanıyordu.

Son saatlerinde ne yapacağını hâlâ bilemiyordu. Adımları, beyninden geçen binlerce düşünceye eşlik edercesine hızlanıyordu. Daha önce önünden hiç geçmediği sokakların, parkların güzelliğini yeni fark ediyordu. Kim bilir, daha keşfetmesi gereken ne çok şey vardı. Ne yazık ki, John bunları son saatlerinde anlayabilmişti.

Saat on olmuştu! Tam olarak on saati kalmıştı. Bir an, bu yaşadıklarının rüya olabileceği geldi aklına. Şimdiye kadar hiç bu kadar korkunç bir rüya görmemişti ama. Eğer bu bir rüyaysa, on saatin sonunda uyanacak ve her zamanki hayatına geri dönecekti. John kendine bir söz verdi. Eğer bu bir rüyaysa, uyandığında hayata sarılacak, herkese, her şeye kollarını açacak, özgürce hayatını yaşayacaktı. Bu düşünceler onu, bir çocuk parkının önüne gelene kadar takip etti.

John, çocukluğunda da yalnız olmaktan hoşlanır, arkadaşlarıyla pek oynamazdı. O an, salıncağa hiç binmediğini anımsadı. İşte şimdi tam zamanıydı. Tahtadan yapılmış yarı kırık bir salıncağa oturdu ve kendini olabildiğince uzağa fırlattı, kolan vurdukça hızlandı. Tenini okşayan rüzgârı ilk kez bu kadar yoğun hissedebilmişti. Sanki rüzgâr ona gülümsüyor, hatta kahkaha atıyordu. Çevresinde toplanan kalabalığın garipseyen bakışlarına aldırmadı, yaşadığı ânın tadını çıkardı. Çok uzun zamandır ilk kez kahkaha atıyordu.

Saat on iki olana kadar çocuk parkında, hiç yaşayamadığı çocukluğunu yaşadı. Bu iki saat ona yetmemişti, ama son gününü sadece burada geçiremezdi. Bu nedenle yola koyuldu. Akşam sekize kadar zamanı vardı.

En sevdiği pizzacıya uğradı. İlk kez John'un somurtmadığını gören görevli gülümseyerek, "Her zamankinden mi?" diye sordu.

John, "Bu sefer farklı olsun," dedi ve gözüne en hoş gelen pizzayı seçti. Yemeye başladığında, neden daha önce hep o ku-

çokça kitap okurdu, ama demek ki, yaşayınca anlam kazanıyordu kitaplar.

Artık onu saran zincirleri arkasında bırakmış, yeni bir hayat için gözlerini açmıştı. Daha farklı düşünebiliyordu şimdi, daha özgürce, daha kendince... ■

Zeynep Cemali Öykü Yarışması 2021 6,7 ve 8. sınıflar

**“Muştuyu alan sokağa fırlıyor,
biri birleriyle kucaklaşıyordu.”**

Zeynep Cemali'nin *Gül Sokağı'nın Dikenleri* kitabından tema cümlesi.

2021 teması
DOĞA SEVGİSİ

Son başvuru
25 MAYIS 2021

SEÇİCİ KURUL
Berna Durmaz
Hakan Bıçakçı
Mine Soysal
Yekta Kopan
Dr. Müren Beykan

BAŞVURU yarisma@gunisigikitaligi.com

Öyküler gunisigikitaligi.com'daki **Kayıt Formu** doldurularak gönderilir.

gunisigikitaligi.com | info@gunisigikitaligi.com | facebook.com/gk.gunisigikitaligi | twitter.com/_Gunisigi | [instagram/gunisigi_kitaligi](https://instagram.com/gunisigi_kitaligi)

KARDEŞLİK 2011

“İki kardeş sımsıkı kucaklaştılar.”
Zeynep Cemali'nin *Ankaralı* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Zeynep” Nurbüke Teker
6. sınıf, Ankara, Türcan Yamantürk İlköğretim Okulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Çukur” Nihal Deniz Köksal
7. sınıf, Ankara, Andıçen İlköğretim Okulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Yıllar Sonra” Destina Berfin Sever
8. sınıf, İzmir, Yöneliş Koleji

SEÇİCİ KURUL

Aysel Gürmen, Necati Tosuner
Yrd. Doç. Dr. Necdet Neydim,
Sevim Ak, Dr. Müren Beykan

ARKADAŞLIK 2013

“Onların arasında olmak için neler vermezdi.”
Zeynep Cemali'nin
Gül Sokağı'nın Dikenleri kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Işık Yağmuru” Dilara Karabekmez
7. sınıf, Edirne, Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Bir Deniz Feneri Vardı: Yalnız...”
Sıdika Selin Çolak
6. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Mızık” Beyza Çelik
8. sınıf, İstanbul, Bayrampaşa, Tuna Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Aslı Tohumcu, Gülsüm Cengiz, Necati Güngör,
Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün,
Dr. Müren Beykan

HOŞGÖRÜ 2012

“Ona duyduğum öfke çoktan uçup gitmişti.”
Zeynep Cemali'nin *Patenli Kız* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Bir Parça Hoşgörü” Beyza Nur Muslu
8. sınıf, İstanbul, Prof. Abdullah Türkoğlu İlköğretim Okulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Sessizliğin Ressamı” Bilge Arslan
7. sınıf, Bursa, Özel Çakır İlköğretim Okulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Bir Demet Çiçek” Ceren Kuran
6. sınıf, İstanbul, Özel Şişli Terakki Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Hacer Kılıcıoğlu, Necati Tosuner,
Prof. Dr. Nuran Özyer, Süleyman Bulut,
Dr. Müren Beykan

UMUT 2014

“Belki yıllardır ilk kez gülmüsedti.”
Zeynep Cemali'nin *Balı Çörek Kafeteryası* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Yelkenli” Deniz Angın
7. sınıf, Trabzon, Şehit Öğretmen Gürkan Yardım Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kutupyıldızı” Sıla Hatipoğulları
7. sınıf, İstanbul, VKV Koç Özel Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Mavi Gözlü Kadın” Delfin Tuna
8. sınıf, İstanbul, Özel Şişli Terakki Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL ÖZEL ÖDÜLLERİ

“Umut Sahaf” Ceren Nisanur Ateş
6. sınıf, İstanbul, Bayrampaşa Sancak-Soy Ortaokulu

“Kaybolan Gözlerinin İçinde” Çağla İdil Ata
7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Ankara Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Adnan Binyazar, Leyla Ruhan Okyay,
Mavisel Yener, Prof. Dr. Sedat Sever,
Dr. Müren Beykan

CESARET 2015

“Yüzlerindeki kararlılık, gelecek günlerin muştusu gibiydi.”
Zeynep Cemali'nin *Güzelce'de Bir Kaçak Memo* kitabından.

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kırıklar ve Kesikler” Ezgi Akar
7. sınıf, İzmir, Nedret İlhan Keser Ortaokulu

İKİNCİLİK ÖDÜLÜ

“Kanatsız Yükseliş” Bengisu Belen
8. sınıf, Malatya, Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu

ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ

“Harkıt, Harkıt, Torbanı Sarkıt!” Cem Demir
6. sınıf, İzmir-Menemen, Egekent 2 Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Ayfer Gürdal Ünal, Behçet Çelik,
Neslihan Önderoğlu, Yalvaç Ural,
Dr. Müren Beykan

DAYANIŞMA 2017

“Dünyanın kaç bucak olduğunu birlikte öğrenmişlerdi.”
Zeynep Cemali'nin *Çılgın Babam* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Rüzgâr” Asya İnce
8. sınıf, TED Ankara Koleji

“Denizlerin Avcıları” Ekin Toygur

7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Ankara Ortaokulu

“Kuyu” Fatma Vural

6. sınıf, Ordu-Korgan, Çayırkent
Şehit Nevzat Çatık Ortaokulu

“Sözcüklerin Dayanışması” Pelin Biçen

6. sınıf, Diyarbakır, Özel Ortadoğu Koleji

SEÇİCİ KURUL

Faruk Duman, Feridun Andaç,
Gaye Boraloğlu, Müge İplikçi,
Dr. Müren Beykan

ADALET 2016

“Kara gözlerinde şimşekler çakıyordu.”
Zeynep Cemali'nin *Ben, Çınar Ağacı ve Pufböreği* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Ayna” Aysu Çam
8. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Mersin Ortaokulu

“Beyaz Lanet” Eray Çakar

8. sınıf, İstanbul, Özel Darüşşafaka Eğitim Kurumları

“Yokuş” Naz Özdebakoglu

7. sınıf, İstanbul, Özel Fenerbahçe Eğitim Kurumları

“Ben Tam Oradayım, O Denizin Kenarında” Zehra Bayraktar

8. sınıf, İstanbul, 23 Nisan Zehra Hanım
İmam Hatip Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Cemil Kavukçu, Karin Karakaşlı,
Nazlı Eray, Yusuf Çotuksöken,
Dr. Müren Beykan

KARARLILIK 2018

“Keçi inadı tutan çocuğa laf geçiremeyeceğini anlayınca sustu.”
Zeynep Cemali'nin *Öykü Öykü Gezen Kedi* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Kara İncir” Ali Onur Özkan

7. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Ankara Ortaokulu

“Görüşürüz” Duygu Hatipoğlu

8. sınıf, Özel Konya Alp Koleji

“Özel Çocuk” Kaan Bayrı

6. sınıf, TED Ankara Koleji

SEÇİCİ KURUL

Çiğdem Sezer, Fadime Uslu,
Semih Gümüş, Turgay Fişekçi,
Dr. Müren Beykan

ZEYNEP CEMALİ ÖYKÜ YARIŞMASI

YALAN 2019

“Güneş ışınlarıyla uyandığımda, o akşam olanları anımsamaya çalıştım.”

Zeynep Cemali'nin *Ankaralı* kitabından.

ÖDÜLLÜ ÖYKÜLER

“Çok ‘Çok...’” Ayşe Ezgi Döm

8. sınıf, ODTÜ Geliştirme Vakfı
Özel Mersin Ortaokulu

“Ortalık Karıştı” Batu Özdemir

7. sınıf, TED Ankara Koleji

“Amca” Elif Osmanağaoğlu

7. sınıf, İstanbul, İmdat Vakfı
Dumlupınar Ortaokulu

SEÇİCİ KURUL

Ayşe Sarısayın, Mine Söğüt, Murat Yalçın,
Tolga Gümüşay, Dr. Müren Beykan

GEÇMİŞTEN KARELER

BAŞVURU

gunisigikitapligi.com'daki **Başvuru Formu** eksiksiz doldurularak öyküyle birlikte yollanmalı. Bu, değerlendirme sürecinin sağlıklı ilerlemesi için gerekli ve önemlidir.

E-posta yarisma@gunisigikitapligi.com

Posta Günışığı Kitaplığı Zeynep Cemali Öykü Yarışması
Büyükdere Cad. Polat İş Merkezi 87/6
Mecidiyeköy 34387 İstanbul

ÖDÜL TÖRENİ

Ödüle değer görülen gençler, her yıl sonbahardaki yayıncılık buluşması **Zeynep Cemali Edebiyat Günü**'nde düzenlenecek törende ödülleri, usta edebiyatçıların elinden alıyor. Törene İstanbul dışından katılacak öğrencilerle, velileri ve öğretmenleri, Günışığı Kitaplığı'nın davetlisi olarak ağırlanıyor. Salgın, afet vb. gibi beklenmedik durumlarda tören, çevrimiçi olarak düzenlenebilir.

Zeynep Cemali Öykü Yarışması için eğitimciye notlar

- Yarışmaya yalnızca **6, 7, 8. sınıf** öğrencileri katılabilir. 5. sınıflar katılamaz.
- Öykü, **Türkçe** dilinde yazılmalıdır.
- Öykü yazma sürecinin gençlerin kişisel gelişimine katkısı önemsendiğinden, yarışmada **derecelendirme** yapılmamaktadır.
- Yarışmanın teşvik edici ve cesaretlendirici yanı kadar, öykü **yazma deneyimini ve coşkusunu** her gencin yaşaması ayrıca anlamlıdır.
- Gençleri öykü yazmaya heveslendirmek, edebiyat heyecanlarına **eşlik etmek** değerlidir.
- Dereceye giremeyen 6 ve 7. sınıf öğrencileri sonraki yıl yarışmaya **tekrar** katılabilir.
- Türkçe'nin yanı sıra **farklı branş öğretmenleri** de öğrencilerini yarışmaya katılım için destekleyebilirler.
- Yazılan bütün öyküler, okul yönetimi ve öğretmenler tarafından herhangi bir eleme ya da değerlendirme yapılmadan, **eksiksiz** gönderilmelidir.
- Gençlerin, büyüklerinden **yardım almadan**, kendi özgün metinlerini oluşturması, değerlendirmede aranan önemli bir ölçüttür.
- Tema cümlesi, yönlendirici bir **kılavuz** niteliğindedir. Öyküde yer alması zorunlu değildir.

Öğretmenler ve kütüphaneciler için!

gunisigi **YOU**.com

Yaratıcı Okuma Uygulamaları
Veritabanı • Günışığı Kitaplığı

Kitaplarımız için yaratıcı okuma uygulamaları sunan veritabanımızda düşündürücü tartışma noktaları ve pratik etkinlikler yer alıyor. Kitap etkinlik dosyalarındaki önerileri, öğrencilerin ve okulun koşullarına kolayca uyarlamak, gelişkin arama seçenekleri sayesinde istenen sınıflara, etkinlik türlerine ya da temalara hızlı erişmek mümkün.

bilgi@gunisigiYOU.com

Keçi
İNADINA EDEBİYAT

Kitap dünyamızın ve edebiyatın güncel arşivi!

Seminer ve konferanslarımızın tüm içeriğini yayınladığımız keçidedebiyat.com özgün, güncel bir başvuru kaynağı. Yayıncılığın önemli konularına, edebiyatçılara ve eğitimde edebiyata geniş yer veren Keçi, eğitimciler, kütüphaneciler, akademisyenler, yayıncılar, sanatçılar, çevirmenler, editörler ve kitap dünyasını merak edenler için...

kecidedebiyat.com

